

**ГЛАВНА СЛУЖБА
ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Република Српска
78000 Бања Лука
Владике Платона бб
Тел: +387(0)51/493-555
Факс: +387(0)51/493-556
е-mail: revizija@gsr-rs.org

**Извјештај о проведеној финансијској ревизији
Града Бања Лука
за период 01.01-31.12.2023. године**

Број: РВ042-24

Бања Лука, 24.07.2024. године

САДРЖАЈ

I	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	1
	Извјештај о ревизији финансијских извјештаја	1
II	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	6
	Извјештај о ревизији усклађености	6
III	РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА	8
	КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ	11
IV	ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ).....	12
	1. Увод	12
	2. Провођење препорука из претходног извјештаја	13
	3. Закључак о функционисању система интерних контрола.....	13
	4. Набавке.....	16
	5. Припрема и доношење буџета.....	17
	6. Финансијски извјештаји.....	19
	6.1. Извјештај о извршењу буџета.....	19
	6.1.1. Приходи и примици	21
	6.1.2. Расходи и издаци	23
	6.1.3. Буџетски дефицит	30
	6.1.4. Нето финансирање	30
	6.1.5. Разлика у финансирању	31
	6.1.6. Извјештај о извршењу по рачуноводственим фондовима	31
	6.2. Биланс успјеха	32
	6.2.1. Приходи	32
	6.2.2. Расходи.....	33
	6.2.3. Финансијски резултат	34
	6.3. Биланс стања.....	34
	6.3.1. Актива	34
	6.3.2. Пасива.....	38
	6.3.3. Ванбилансна евиденција.....	41
	6.4. Биланс новчаних токова	41
	6.5. Временска неограниченост пословања	41
	6.6. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе	41
	6.7. Напомене уз финансијске извјештаје	42

I ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији финансијских извјештаја

Негативно мишљење

Извршили смо ревизију консолидованих финансијских извјештаја Града Бања Лука који обухватају: Консолидовани биланс стања на дан 31.12.2023. године; Консолидовани биланс успјеха, Консолидовани извјештај о промјенама нето имовине, Консолидовани биланс новчаних токова, Консолидовани периодични извјештај о извршењу буџета на рачуноводственом фонду 01, Консолидовани периодични извјештај о извршењу буџета на рачуноводственом фонду 02 и Консолидовани периодични извјештај о извршењу по рачуноводственим фондовима за годину која се завршава на тај дан. Ревизијом смо обухватили преглед значајних трансакција и примјену рачуноводствених политика у ревидираном периоду.

По нашем мишљењу, због значаја питања наведених у пасусу „Основ за негативно мишљење“, консолидовани финансијски извјештаји Града Бања Лука не приказују истинито и објективно, у свим материјалним аспектима, финансијско стање имовине и обавеза на дан 31.12.2023. године и извршење буџета за годину која се завршава на тај дан, у складу са прописаним оквиром финансијског извјештавања.

Основ за негативно мишљење

Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и релевантним ISSAI стандардима ревизије 2200-2810. Наша одговорност за провођење ревизије детаљније је описана у пасусу „Одговорност ревизора“. Ревизију смо провели у складу са ISSAI 130 - Етички кодекс, испунили смо наше остале етичке одговорности и независни смо у односу на субјекта ревизије.

Сматрамо да су прибављени ревизијски докази, с обзиром на прописани оквир финансијског извјештавања довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о финансијском стању имовине, обавеза и извора и извршењу буџета.

Као што је наведено под тачком 3. овог Извјештаја:

Попис имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2023. године није организован и извршен у складу са чланом 4. став 1) и 4), чланом 8. став 1), чланом 12. став 2), чланом 15. став 3), чланом 17. став 4) и 5) и чланом 20. став 1) и 2) Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза, јер Градска управа, ЈУ Центар за социјални рад, Центар за развој пољопривреде и села нису благовремено извршили попис имовине и обавеза и сачинили извјештаје о попису, Туристичка организација Града Бања Лука није извршила прибављање екстерних потврда салда и усаглашавање и попис потраживања и обавеза. ЈУ Центар за предшколско васпитање и образовање није сачинила пописне листе за потраживања и обавезе, стање благајне није утврђено на одређен дан и извјештај о попису имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2023. године не садржи податке о именованим члановима комисије ни друге информације о имовини и обавезама која је обухваћена пописом. Такође, у извјештајима о попису имовине и обавеза код напријед наведених буџетских корисника буџета Града Бања Лука нису наведени упоредни прегледи књиговодственог и стварног стања имовине и обавеза.

Као што је наведено под тачком 6. овог Извјештаја:

Консолидовани финансијски извјештаји Града Бања Лука нису сачињени и достављени Министарству финансија у року прописаном чланом 55. и 56. Закона о

буџетском систему Републике Српске. Такође, Градска управа, Јавна установа Центар за социјални рад Бања Лука и Центар за развој пољопривреде и села нису сачинили финансијске извјештаје у року прописаном чланом 54. наведеног закона.

Приликом сачињавања Консолидованог биланса стања на дан 31.12.2023. године Град Бања Лука није извршио консолидацију у складу са чланом 123. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске, јер није извршено укључивање Јавне здравствене установе Дом здравља Бања Лука која је под контролом Града.

Као што је наведено под тачкама 6.1, 6.1.1.1, 6.1.1.2. и 6.1.2.2. овог Извјештаја:

Примљени трансфери од ентитета намијењени за исплату дознака на име социјалне заштите у износу од 1.431.261 КМ који припадају општем фонду 01, исказани су на фонду 03, што није у складу са прописаном фондовском класификацијом према члану 8. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике и члану 18., 19. и 20. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Примици од задуживања и издаци по основу улагања у акције и учешће у капиталу у износу од 5.000.000 КМ који припадају општем фонду 01, исказани су у оквиру фонда 05, што није у складу са чланом 8. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике и чланом 18., 19. и 20. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике, којима је прописана фондовска класификација.

Као што је наведено под тачкама 6.1, 6.1.2.2. и 6.2.2.2. овог Извјештаја:

Остали расходи обрачунског карактера прецијењени су у износу од 7.247.482 КМ, а потцијењени расходи за лична примања (39.681 КМ), расходи по основу коришћења роба и услуга (5.415.450 КМ), грантови (11.200 КМ), дознаке на име социјалне заштите (1.581.602 КМ), расходи финансирања (26.348 КМ), расходи по основу судских рјешења (23.850 КМ) и трансфери (149.351 КМ), што није у складу са чланом 91., 92., 93., 95., 96., 98., 99., 100. и 102. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике, јер исти представљају текуће расходе и трансфере који захтијевају одлив новчаних средстава.

Издаци за нефинансијску имовину потцијењени су у износу од 3.429.044 КМ, јер на позицијама издатака за нефинансијску имовину није вршено евидентирање издатака за прибављање зграда и објеката и постројења и опреме по основу извршених улагања у нефинансијску имовину у припреми на обрачунском основу у периоду у коме је обавеза настала, што није у складу са чланом 96. и 97. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Остали издаци потцијењени су у износу од 3.429.715 КМ, јер нису извршена евидентирања на осталим издацима по основу пореза на додату вриједност, датих аванса и осталих издатака из трансакција са другим јединицама власти у моменту исплате истих, што није у складу са чланом 98. и 99. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Из претходно наведеног произилази, да је Град Бања Лука створио обавезе изнад оквира утврђеног буџетом, што није у складу са чланом 4. став 1) Одлуке о извршењу буџета Града Бања Лука за 2023. годину, чланом 40. Закона о буџетском систему Републике Српске и чланом 10. став (3) Закона о фискалној одговорности у Републици Српској.

Као што је наведено под тачком 6.1.1.1. овог Извјештаја:

Приходи од пружања јавних услуга Центра за развој пољопривреде и села прецијењени су у износу од 537.033 КМ, а потцијењени су приходи од реализације залиха довршених учинака (440.344 КМ) и добици и губици од продаје у нето износу (96.689 КМ) и примици за нефинансијску имовину у износу од 537.033 КМ (од залиха и биолошке имовине), јер су примици и обрачунски приходи остварени продајом биолошке имовине и залиха пољопривредних производа исказани на приходима од пружања јавних услуга, што није у складу са чланом 31. став 4), чланом 54. став 6) и чланом 110. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Као што је наведено под тачком 6.1.2.1. овог Извјештаја:

Јавна установа Спортски центар „Борик“ није исказала трансакције које проистичу из Уговора о закупу непокретности из 2020. године у складу са одредбама МРС ЈС 13 - Лизинг (параграф 15, 16 и 28) и чланом 61. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике. У вези претходно наведеног, у претходном периоду и текућој години више су исказани расходи закупа, а није исказана нефинансијска имовина у сталним средствима, нису исказани расходи амортизације, те припадајуће обавезе и издаци, што није у складу са наведеним одредбама правилника и захтјевима поменутог стандарда.

Као што је наведено под тачкама 6.1.2.1, 6.2.1.2, 6.2.3. и 6.3.1.2. овог Извјештаја:

Нефинансијска имовина у сталним средствима у припреми прецијењена је у износу од 15.561.958 КМ, обрачунски приход по основу ванредних догађаја у износу од 12.411.958 КМ и финансијски резултат ранијих година у износу од 3.150.000 КМ, јер поменута имовина представља потенцијалну имовину Града Бања Лука и нису испуњени услови признавања имовине и прихода у складу са чланом 42. и 63. став 2) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике и одредбама МРС ЈС 19 - Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина (параграф 39-43).

Као што је наведено под тачком 6.3.1.1. овог Извјештаја:

Остала краткорочна потраживања и обрачунски приходи су прецијењени у износу од 200.253 КМ, јер Центар за развој пољопривреде и села није извршио затварање наплаћених потраживања од предузећа Водовод а.д. Бања Лука у складу са чланом 72. став 2) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Као што је наведено под тачката 6.5. и 6.7. овог Извјештаја:

Уз Консолидоване финансијске извјештаје Града Бања Лука за 2023. годину нису сачињене Напомене уз финансијске извјештаје, које би пружиле неопходне информације о Граду, примијењеним прописима за израду годишњег обрачуна, рачуноводственој основи и примијењеним рачуноводственим политикама, информације о постојању или непостојању значајне неизвјесности у вези са сталношћу пословања и друге информације значајне за разумијевање средстава, обавеза, капитала, прихода, расхода, и новчаних токова, што није у складу са захтјевима МРС ЈС 1 - Презентација финансијских извјештаја и одредбама члана 46. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника. Такође, у сачињеним образложењима уз финансијске извјештаје Центра за развој пољопривреде и села, Туристичке организације Бања Лука, Јавне установе Центар „Заштити ме“ и Јавне установе Центар за образовање и васпитање и рехабилитацију слушања и говора нису објелодањене информације о постојању или непостојању значајне

неизвјесности у вези са сталношћу пословања, што није у складу са MPC JC 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграф 38).

Кључна питања ревизије

Кључна питања су она питања која су по нашем професионалном мишљењу била најзначајнија у вршењу ревизије консолидованих финансијских извјештаја Града Бања Лука за годину која се завршава на дан 31.12.2023. године. Ова питања смо размотрили у оквиру ревизије тих финансијских извјештаја као целине, а у формирању нашег мишљења не дајемо одвојено мишљење о тим питањима. Осим питања описаних у пасусу „Основ за негативно мишљење“, нема других питања која треба објавити у Извјештају о ревизији.

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Градоначелник је одговоран за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са међународним рачуноводственим стандардима за јавни сектор и међународним стандардима финансијског извјештавања. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе настале услед преваре и грешке; одговарајућа објелодањивања релевантних информација у напоменама уз финансијске извјештаје; одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених процјена које су примјерене датим околностима и надзор над процесом извјештавања. При изради финансијских извјештаја руководство је одговорно да процијени сталност пословања и да објелодани питања везана за временску неограниченост пословања.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наш циљ је да стекнемо разумно увјеравање о томе да финансијски извјештаји, као целина, не садрже материјално значајне погрешне исказе узроковане преваром или грешком, као и да сачинимо и објавимо ревизијски извјештај, који садржи наше мишљење. Разумно увјеравање представља висок ниво увјеравања, али није гаранција да ће ревизија, која је извршена у складу са ISSAI стандардима ревизије увијек открити материјално значајне погрешне исказе када они постоје.

Погрешни искази могу настати као посљедица преваре или грешке и сматрају се материјално значајним ако, појединачно или заједно, могу утицати на економске одлуке корисника које се доносе на основу финансијских извјештаја.

Због чињенице да се ревизија проводи провјером на бази узорка и да у систему интерних контрола и рачуноводственом систему постоје инхерентна ограничења, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке остану неоткривене.

Ревизија укључује провођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и објелодањивањима датим у финансијским извјештајима. Избор поступака је заснован на ревизијском просуђивању и професионалном скептицизму, укључујући процјену ризика материјално значајних погрешних исказа у финансијским извјештајима, насталих услед преваре и грешке. Приликом процјене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања ревизијских поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у циљу изражавања одвојеног мишљења о ефективности интерних контрола. Ревизија такође укључује оцјену примијењених рачуноводствених политика утемељених на временској неограничености пословања и значајних процјена извршених од стране руководства, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Изјављујемо да смо поступили у складу са релевантним етичким захтјевима у вези са независношћу. Остварили смо комуникацију са одговорним лицима субјекта ревизије

у вези са планираним обимом и временским распоредом ревизије, кључним ревизијским питањима и другим важним питањима и значајним налазима ревизије, укључујући значајне недостатке у систему интерних контрола који се могу идентификовати током ревизије.

Бања Лука, 24.07.2024. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

II ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији усклађености

Мишљење са резервом

Уз ревизију консолидованих финансијских извјештаја Града Бања Лука за 2023. годину, извршили смо ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са значајним законским и другим прописима.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, активности, финансијске трансакције и информације исказане у консолидованим финансијским извјештајима Града Бања Лука за 2023. годину су, у свим материјалним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију усклађености смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и ISSAI 4000 – Стандард за ревизију усклађености.

Вјерујемо да су прибављени ревизијски докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са прописима којима су регулисане.

Као што је наведено под тачком 4. овог Извјештаја:

Град Бања Лука је провео јавне набавке радова које се односе на изградњу централног споменика погинулим борцима (5.389.897 КМ) и реконструкцију саобраћајнице (1.068.305 КМ) за које нису обезбијеђени извори финансирања, што није у складу са чланом 17. и 18. став 1) тачка д) Закона о јавним набавкама. Такође, уговор о јавној набавци украса за новогодишње празнике (109.495 КМ) закључен је након набављених роба и извршених услуга, што није у складу са чланом 3. и 6. истог закона.

Као што је наведено под тачком 6.1. овог Извјештаја:

Град Бања Лука није доставио приједлог Плана за измирење неизмирених обавеза из 2022. године, што није у складу са чланом 9. став 4) Закона о фискалној одговорности у Републици Српској.

Као што је наведено под тачком 6.1.2.1. овог Извјештаја:

Градски олимпијски базен није доставио извјештај о утрошку додијељених средстава гранта, што није у складу са чланом 16. став 3) Одлуке о извршењу буџета Града Бања Лука за 2023. годину.

Као што је наведено под тачком 6.3.2.1. овог Извјештаја:

Град Бања Лука је извршио промјену намјене дијела кредитних средстава утврђених Одлуком Скупштине Града о кредитном задужењу Града Бања Лука за финансирање капиталних инвестиција и без сагласности Министарства финансија Републике Српске, што није у складу са чланом 69. Закона о задуживању, дугу и гаранцијама Републике Српске.

Скретање пажње

Не изражавајући даље резерву на дато мишљење, скрећемо пажњу на наведено под тачком 3. овог Извјештаја:

Одлуком Владе Републике Српске о примјени одредаба Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске продужена је примјена одредби наведеног колективног уговора, која је оспорена Одлуком Уставног суда Републике Српске.

Приликом обрачуна плата и накнада Градска управа је примијенила коефицијенте прописане Колективним уговором за запослене у Градској управи и Правилником о платама и накнадама запослених у Градској управи. Претходно наведеним актима прописана су увећања на плату на основу обављања високосложених, најсложенијих и изузетно значајних послова, послова под отежаним условима рада на основу којих је вршен обрачун и исплата увећања на основну плату за 5-30% за 413 извршилаца на основу обављања високосложених, најсложенијих и изузетно значајних послова у зависности од радног мјеста, односно за 10% или 15% за 314 извршилаца по основу отежаних услова рада. Увећања се међусобно нису искључивала те је за одређен број извршилаца основна плата увећана по оба основа.

Одговорност руководства за усклађеност

Поред одговорности за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, градоначелник је такође одговоран да осигура да су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима у складу са прописима којима су регулисане.

Одговорност ревизора за ревизију усклађености

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумијева и изражавање мишљења о томе да ли су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима, у свим материјалним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане. Одговорност ревизора укључује обављање процедура како би прибавили ревизијске доказе о томе да ли је пословање Града Бања Лука обухваћено према дефинисаним критеријумима, усклађено са законским и другим прописима. Процедуре подразумијевају процјену ризика од значајних неусклађености са законима и прописима који регулишу пословање Града Бања Лука.

Бања Лука, 24.07.2024. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

III РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА

Препоруке везане за финансијске извјештаје

Препоручује се градоначелнику да обезбиједи да се:

- 1) консолидација ентитета јавног сектора који нису буџетски корисници врши у складу са чланом 123. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике;
- 2) примици од кредитног задужења и издаци по основу новчаних улагања у докапитализацију друштава планирају и исказују према фондовској класификацији у складу са чланом 8. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике и члану 18., 19. и 20. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике;
- 3) буџетски расходи исказују у складу са чланом 91., 92., 93., 95., 96., 98., 99., 100. и 102. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике;
- 4) издаци за нефинансијску имовину и остали издаци исказују у складу са чланом 96., 97., 98. и 99. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике;
- 5) обавезе стварају и измирују до висине оквира утврђеног буџетом у складу са чланом 40. Закона о буџетском систему, чланом 10. став 3) Закона о фискалној одговорности у Републици Српској и Одлуком о извршењу буџета Града за фискалну годину;
- 6) остали неklasификовани расходи и расходи за стручне услуге класификују према члану 92. став 8) и 10) Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике;
- 7) нефинансијска имовина у припреми признаје у складу са чланом 42. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике, а рачуноводствени третман потенцијалне имовине врши у складу са одредбама МРС ЈС 19 - Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина.

Препоручује се градоначелнику и директору ЈУ Центар за социјални рад и Центра за развој пољопривреде и села да обезбиједи да се:

- 8) финансијски извјештаји састављају у року прописаном чланом 54., 55. и 56. Закона о буџетском систему Републике Српске.

Препоручује се градоначелнику и директору ЈУ Центар за социјални рад, ЈУ Центар за предшколско васпитање и образовање, Туристичке организације Града Бања Лука и Центра за развој пољопривреде и села да обезбиједи да се:

- 9) поступци и процедуре провођења пописа, усаглашавање књиговодственог стања са стварним стањем и извјештавање врши у складу са чланом 4. став 1) и 4), чланом 8. став 1), чланом 12. став 2), чланом 15. став 3), чланом 17. став 4) и 5) и чланом 20. став 1) и 2) Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза.

Препоручује се градоначелнику и директору Центра за развој пољопривреде и села да обезбиједи да се:

- 10) пословне промјене у вези залиха евидентирају у року прописаним чланом 9. став 6) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

Препоручује се градоначелнику и директору ЈУ Центар за социјални рад да обезбиједи да се:

- 11) дознаке за социјална давања и трансфери класификују према прописаној фондовској класификацији према члану 8. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике и члану 18., 19. и 20. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Препоручује се градоначелнику и директору Центра за развој пољопривреде и села, Туристичке организације Бања Лука, ЈУ Центар „Заштити ме“ и ЈУ Центар за образовање и васпитање и рехабилитацију слушања и говора да обезбиједи да се:

- 12) напомене уз финансијске извјештаје сачињавају и информације објелодањују у складу са захтјевима МРС ЈС 1 - Презентација финансијских извјештаја и члану 46. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника.

Препоручује се директору Центра за развој пољопривреде и села да обезбиједи да се:

- 13) трансакције везане за продају залиха довршених учинака и биолошке имовине евидентирају у складу са чланом 31. став 4), члану 54. став 6) и чланом 110. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике;
- 14) евидентирање по основу наплате потраживања врши према члану 72. став 2) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Препоручује се директору ЈУ Спортски центар Борик да обезбиједи да се:

- 15) изврше евидентирања трансакција које проистичу из Уговора о закупу непокретности из претходног периода у складу са одредбама МРС ЈС 13 - Лизинг и чланом 61. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Препоручује се директору ЈУ Центар за социјални рад да обезбиједи да се:

- 16) обавезе стварају и измирују до висине оквира утврђеног буџетом у складу са чланом 40. Закона о буџетском систему, чланом 10. став 3) Закона о фискалној одговорности у Републици Српској и Одлуком о извршењу буџета Града за фискалну годину;

Препоруке везане за усклађеност

Препоручује се градоначелнику да обезбиједи да се:

- 1) поштују донесене интерне процедуре праћења реализације закључених уговора у Одјељењу за комуналне послове и процедуре праћења реализације закључених уговора и протока документације у Одјељењу за саобраћај и путеве;
- 2) поступци јавних набавки покрећу уз претходно обезбијеђене услове у смислу извора финансирања, а уговори о јавној набавци додјељују примјењујући поступке дефинисане законским и подзаконским актима у складу са чланом 3., 6., 17. и 18. став 1) тачка д) Закона о јавним набавкама;
- 3) сачини План за измирење неизмирених обавеза, када постоје неизмирене обавезе из претходног периода према члану 9. став 4) Закона о фискалној одговорности у Републици Српској;
- 4) преиспитају међусобно дефинисана права и обавезе Града и ЈП „Аквапа“ д.о.о. Бања Лука у вези финансирања Градског олимпијског базена с обзиром

на промјену суштине начина финансирања дефинисаног уговором из ранијих година и достављају извјештаји о утрошку додијељених средстава у складу са Одлуком о извршењу буџета Града Бања Лука за фискалну годину;

- 5) кредитна средства користе за намјене за које су одобрене у складу са чланом 69. Закона о задуживању, дугу и гаранцијама Републике Српске и Одлукама о кредитном задужењу.

Препоручује се градоначелнику и директору ЈУ Бански двор и ЈУ Центар за образовање и васпитање и рехабилитацију слушања и говора да обезбиједи да се:

- 6) успостави систем интерних контрола у складу са Законом о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске у смислу да се сачињава годишњи извјештај о спровођењу планираних активности, изврши попис пословних процеса, идентификују и процијене ризици, дефинишу контролне активности, као и друге активности прописане наведеним законом.

Препоручује се градоначелнику и Скупштини Града да обезбиједи да:

- 7) се Одлуком о извршењу буџета Града Бања Лука утврђују ограничења у погледу намјене средстава која могу бити реалоцирана, као и овлаштења за провођење истих и да се припрема и доношење буџета врши у роковима прописаним чланом 28. и 41. став 2) Закона о буџетском систему.

Препоручује се Скупштини Града да обезбиједи да се:

- 8) врши усклађивање буџетских средстава и издатака према члану 35. Закона о буџетском систему Републике Српске.

КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ

- Закон о локалној самоуправи;
- Закон о буџетском систему Републике Српске;
- Закон о фискалној одговорности у Републици Српској;
- Закон о трезору;
- Закон о јавним набавкама;
- Закон о рачуноводству и ревизији Републике Српске;
- Закон о службеницима и намјештеницима у органима јединица локалне самоуправе;
- Посебни колективни уговор за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске;
- Закон о статусу функционера јединица локалне самоуправе;
- Закон о раду, члан 5-17; члан 26-96, члан 204-208;
- Закон о порезу на доходак, глава I-IV, VI, X, XII, XIII;
- Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Градској управи Града Бања Лука;
- Колективни уговор за запослене у Градској управи;
- Колективни уговор за запослене ЈУ Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука;
- Правилник о платама и накнадама запослених у Градској управи;
- Одлука о усвајању буџета/ребаланса Града Бања Лука за 2023. годину;
- Одлука о извршењу буџета Града за 2023. годину;
- Закон о раду, глава II, VI т. 5, 6, 7, VII т. 4 и 8, VIII, XIII т. 2. и 4. и глава XVI;
- Закон о задуживању дугу и гаранцијама Републике Српске- поглавље VIII чланови од 59 до 77;
- Закон о социјалној заштити;
- Закон о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору;
- Правилник о садржају извјештаја и начину извјештавања о систему финансијског управљања и контроле;
- Одлука о висини накнаде трошкова за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у Републици Српској;
- Статут Града Бања Лука;
- Одлука о субвенцијама у јавном градском и приградском превозу путника на подручју Града;
- Одлука о кредитном задужењу Града Бања Лука за финансирање капиталних инвестиција;
- интерне процедуре праћења реализације закључених уговора у Одјељењу за комуналне послове и процедуре праћења реализације закључених уговора у Одјељењу за саобраћај и путеве и протока документације у Одјељењу за саобраћај и путеве.

IV ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ)

1. Увод

Град Бања Лука је територијална јединица (у даљем тексту: Град) која обухвата површину од 1239 km².

На основу Одлуке Владе Републике Српске о степену развијености јединица локалне самоуправе у Републици Српској за 2023. годину („Службени гласник Републике Српске“ број 99/22), Град Бања Лука је сврстан у развијене јединице локалне самоуправе.

Органи града су Скупштина Града и градоначелник, а функционери су градоначелник, предсједник Скупштине и потпредсједник Скупштине Града. Градоначелник је носилац извршне власти у Граду, биран на непосредним изборима на период од 4 године који заступа и представља Град, руководи градском управом и одговоран је за њен рад, а послови из надлежности градоначелника прописани су чланом 67. Статута Града („Службени гласник Града Бања Лука“ број 14/18, 9/19). Скупштина Града је представничко тијело грађана и орган одлучивања и креирања политика Града коју чини 31 одборник изабран на непосредним изборима на период од 4 године. Извршавање одлука и других прописа и аката, које доноси Скупштина Града и градоначелник обезбјеђује и извршава Градска управа Града Бања Лука (у даљем тексту: Градска управа).

У складу са чланом 38. Статута Града Скупштина доноси одлуке и друга општа акта и даје њихово аутентично тумачење, као и стратегије, планове и програме, доноси буџет, усваја финансијске извјештаје, доноси планове и програме развоја Града, стратешке документе, усваја пословник о раду, разматра информације и годишње извјештаје о раду градоначелника, доноси одлуку о задужењу јединице локалне самоуправе, одлуке о прибављању, управљању и располагању имовином јединице локалне самоуправе као и друге послове у складу са наведеним чланом.

Послови у Градској управи организовани су у оквиру 9 одјељења, 2 службе, 10 одсјека и јединице за интерну ревизију.

Консолидовани годишњи финансијски извјештај Града Бања Лука за 2023. годину који је предмет ове ревизије сачињава се на основу годишњих финансијских извјештаја 21 буџетског корисника који су у саставу Главне књиге трезора Града (у даљем тексту: ГКТ) и то: Градске управе, Градске развојне агенције, Центра за развој пољопривреде и села, Туристичке организације Града, ЈУ „Бански двор“ – културни центар, ЈУ Спортски центар „Борик“, ЈУ Центар за социјални рад, ЈУ Центар за предшколско васпитање и образовање, ЈУ Центар „Заштити ме“, ЈУ Центар за образовање и васпитање и рехабилитацију слушања и говора, те средњих школа на подручју Града које се дјелимично финансирају из буџета Града (Гимназија, Грађевинска школа, Економска школа, Електротехничка школа, Медицинска школа, Пољопривредна школа, Техничка школа, Технолошка школа, Угоститељско-трговинско-туристичка школа, Политехничка и Умјетничка школа).

Средства за функционисање Града обезбјеђују се из пореских и непореских прихода, грантова и трансфера између или унутар јединица власти, примитака као и од средстава по кредитној основи.

У складу са чланом 20. Закона о ревизији јавног сектора Републике Српске Град Бања Лука је доставио Примједбе на Нацрт извјештаја о проведеној финансијској ревизији за период 01.01-31.12.2023. године. Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске је са дужном пажњом размотрила изнесене примједбе и оцијенила да достављене примједбе немају утицај на налазе ревизије, дате препоруке и изражено мишљење. Уз коначан извјештај достављен је и одговор на дате примједбе.

Препоруке дате у овом извјештају, у циљу њиховог наглашавања, болдоване су и писане италиком словима.

2. Провођење препорука из претходног извјештаја

Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске провела је финансијску ревизију за 2020. годину и у оквиру Извјештаја оведеној финансијској ревизији дате су 24 препоруке и то 14 за финансијске извјештаје и 10 за усклађеност.

Град Бања Лука је у складу са чланом 21. став 3) Закона о ревизији јавног сектора Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 98/05 и 20/14), у законом прописаном року, доставио одговор у којем су изнесене радње које су предузете ради превазилажења пропуста и неправилности утврђених у Извјештају оведеној финансијској ревизији за период 01.01-31.12.2020. године.

Ревизијом је утврђено да је проведено 11 препорука, девет препорука дјелимично проведено, а да четири препоруке нису проведене. Препоруке које су дјелимично проведене односе се на консолидацију ентитета јавног сектора који нису буџетски корисници, провођења процедура пописа имовине и обавеза, евидентирања пословних промјена у вези залиха у прописаним роковима, евидентирања примитака и обрачунских прихода од продаје залиха довршених учинака и примитака од продаје биолошке имовине, објелодањивања у Напоменама и извјештавање о утрошку додијелених средстава гранта.

Препоруке које нису проведене односе се на исказивање и класификацију трансфера, исказивање трансакција које проистичу из Уговора о закупу непокретности, поштивање интерних процедура праћења реализације закључених уговора и протока документације у одјељењима Градске управе, као и дефинисања права и обавеза Града и ЈП „Аквапа“ д.о.о. Бања Лука у вези финансирања Градског олимпијског базена.

3. Закључак о функционисању система интерних контрола

Правилником о унутрашњој организацији послова и систематизацији радних мјеста Градске управе Града Бања Лука („Службени гласник Града Бања Лука“ број 38/21, 45/21, 2/22, 5/22, 6/22, 16/22, 21/22, 26/22, 28/22, 29/22, 36/22, 39/22, 42/22, 4/23, 7/23, 9/23, 13/23, 18/23, 20/23, 26/23, 30/23, 39/23, 43/23) утврђена је организациона структура, послови, радна мјеста, услови за запошљавање, број запослених, одговорности запослених и друга питања значајна за рад Градске управе. Чланом 23. Правилника радна мјеста по основу услова рада, разврставају се на радна мјеста са нормалним условима рада и радна мјеста са отежаним условима. Према наведеном правилнику систематизовано је укупно 502 радна мјеста са 1.076 извршилаца.

На дан 31.12.2023. године у Градској управи запослено је 862 извршиоца од чега 811 на неодређено вријеме и 51 на одређено вријеме.

Чланом 50. став (1. и 2.) и члана 55. став (1) Закона о службеницима и намјештеницима у органима јединица локалне самоуправе прописано је да начелника одјељења именује Скупштина Града након спроведеног јавног конкурса, на мандатни период који траје до краја мандата сазива скупштине који га је изабрао. Након проведеног јавног конкурса за избор начелника одјељења Град није доставио Скупштини Града приједлог у вези именовања начелника одјељења. Обзиром да начелници одјељења у Градској управи нису именовани, градоначелник је путем више одлука, а на основу одредби члана 54. став 3), члана 59. и члана 82. став 3) Закона о локалној самоуправи овластио више запослених из Градске управе да могу потписивати управне и друге акте из надлежности одјељења, иако је чланом 10. Закона о статусу функционера јединице локалне самоуправе („Службени гласник Републике Српске“ број 96/05 и 98/13) прописано да начелник/градоначелник може само у предметима управног рјешавања овласти службеника административне

службе јединице локалне самоуправе за вођење управног поступка до доношења управног акта (без права потписивања), као и само доношење одлуке (са правом потписивања).

У току 2023. године у Градској управи је запослено 89 извршилаца (од чега 41 на неодређено вријеме, 46 на одређено вријеме и 2 запослена на мандатни период), а запошљавање на одређено вријеме вршено је по више основа и то замјене одсутног службеника до његовог повратка, повећања обима посла, за рад на пројекту чије је трајање унапријед одређено.

Одлуком Владе Републике Српске о примјени одредаба Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске продужена је примјена одредби наведеног колективног уговора, која је оспорена Одлуком Уставног суда Републике Српске („Службени Гласник Републике Српске“ број 20/23).

Приликом обрачуна плата и накнада Градска управа је примијенила коефицијенте прописане Колективним уговором за запослене у Градској управи („Службени гласник Града Бања Лука“ број 20А/16, 27А/16, 30/16, 38/16, 3А/17, 10/17, 12/17, 33/17, 38/17, 44/17, 16/18, 22/18, 30/18, 45/18, 1/19, 12/21, 31/21, 2/22, 5/22, 22/22, 28/22, 5/23, 20/23, 36/23) и Правилником о платама и накнадама запослених у Градској управи („Службени гласник Града Бања Лука“ број 20А/16, 27А/16, 30/16, 38/16, 3А/17, 10/17, 17/17, 33/17, 38/17, 16/18, 22/18, 30/18, 1/19, 29/19, 6/21, 13/21, 17/21, 19/21, 31/21, 35/21, 41/21, 2/22, 5/22, 8/22, 16/22, 22/22, 26/22, 28/22, 29/22, 36/22, 39/22, 42/22, 44/22, 4/23, 7/23, 9/23, 18/23, 20/23). Претходно наведеним актима прописана су и увећања на плату на основу обављања високосложених, најсложенијих и изузетно значајних послова, послова под отежаним условима рада, цијена рада и начин обрачун плата, права на накнаде и висина накнада. Градска управа је према одредбама претходно наведеног Колективног уговора и Правилника вршила увећање основне плате за 5-30% за 413 извршилаца на основу обављања високосложених, најсложенијих и изузетно значајних послова у зависности од радног мјеста, односно за 10% или 15% за 314 извршилаца по основу отежаних услова рада. Увећања се међусобно нису искључивала те је за одређен број извршилаца основна плата увећана по оба основа.

Акт о процјени ризика на радном мјесту и у радној средини за Градску управу Града донесен је 19.03.2021. године. У истом се наводи да су радна мјеста са повећаним ризиком комунални полицајац, радник обезбјеђења и возач (са 31.12.2023. запослено је 164 извршиоца на овим радним мјестима), а за остала радна мјеста наведено је да нису радна мјеста са повећаним ризиком, као и да одређена радна мјеста нису обухваћена овим Актом. Према изјавама одговорних, због промјена у организационој структури, у току 2024. године започете су активности око усклађивања постојећег акта са насталим измјенама.

Обрачун плата функционера вршен је у складу са Законом о статусу функционера јединица локалне самоуправе, Одлуке о регулисању плата функционера („Службени гласник Града Бања Лука“ број 27/05, 2/07, 11/08, 3/13 и 20/14) и Одлуке о висини просјечне нето плате Града Бања Лука за 2022. годину („Службени гласник Града Бања Лука“ број 9/23).

Начин обрачуна плата, коефицијенти, цијена рада и друге накнаде за запослене у ЈУ Центар за предшколско васпитање и образовање прописане су новим Колективним уговором за запослене ЈУ Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука (од 20.02.2023. године и 23.01.2024. године) и исти се примјењује.

На основу Записника о извршеној контроли извршења Буџета Града Бања Лука Рјешењем Министарства финансија од 05.09.2023. године наложено је Граду Бања Лука да предузме мјере којим ће обрачун и исплата плата запослених у Градској управи са увећањем плате за обављање високосложених, најсложенијих и изузетно значајних послова ускладити са тачком 2. Одлуке о утврђивању увећања плате, висине примања по основу рада и висине помоћи раднику („Службени гласник

Републике Српске“ број 53/16, 12/22 и 39/22). У току ревизијских активности донесена је Пресуда Окружног суда Бања Лука од 07.06.2024. којом се тужба Градске управе уважава и Рјешење Министарства финансија од 05.09.2023. године поништава.

Евидентирања пословних промјена у вези утрошака залиха соли у Градској управи и задужења и раздужења залиха материјала и учинака у Центру за развој пољопривреде и села вршена су на мјесечном и годишњем нивоу, што није у складу са чланом 9. став 6) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 94/15, 78/20), којим је прописано да лица која воде пословне књиге су дужна да књиговодствене исправе прокњиже наредног дана, а најкасније у року од осам дана од пријема исправе.

Интерне процедуре праћења реализације закључених уговора у Одјељењу за комуналне послове и протока документације и процедуре праћења реализације закључених уговора и протока документације у Одјељењу за саобраћај и путеве нису се примјењивале у дијелу који се односи на праћење рокова реализације, контролу овјеру и поврат документације, овјере грађевинских дневника, јер прегледани грађевински дневници за дио набавки обухваћених ревизијским испитивањима нису вођени на начин како је дефинисано уговором, исти нису потписани и овјерени и ревизији нису презентоване информације у вези изведених радова по грађевинском дневнику и по достављеним привременим ситуацијама. Такође, приликом прекорачења уговорених рокова за извођење радова не користи се пракса обрачунавања казних одредби (пенала), већ се углавном закључивањем анекса продужава рок извођења радова из основног уговора.

Ревизији није достављен на увид регистар улазних фактура за примљених у Градску управу и због тога за исказан износ нефинансијске имовине у припреми ревизијом није могуће потврдити исказану вриједност изведених радова (фазу радова, укупан број испостављених привремених ситуација, потребно активирање инвестиција, вршење сторнирања и враћања спорних фактура извођачима радова и друго).

Одјељењу за саобраћај и путеве из Одјељења за финансије према допису од 05.03.2024. године враћено је 88 испостављених фактура превозника за пружене услуге уз образложење да није достављена адекватна рачуноводствена документација. Дана 25.03.2024. године Одјељење за саобраћај и путеве је 84 фактуре вратио превозницима, уз образложење да за исте не постоји ваљан правни оквир у форми закљученог уговора између превозника и Града. Интерним процедурама Одјељења за саобраћај и путеве дефинисани су рокови за контролу и овјеру документације (3 дана односно 5 за ситуације) и за поврат документације (2 дана). На основу достављеног прегледа из Одјељења за саобраћај и путеве и Одјељења за финансије за примљене фактуре за услуге јавног превоза су сторниране и враћене пружаоцима услуга неколико мјесеци по пријему истих (фактуре од 5. мјесеца 2023. до фебруара 2024. године, враћене су 01.04.2024. године), што није складу са роковима прописаним наведеним у интерним процедурама Одјељења.

У складу са Одлукама и Рјешењима о именовању Комисија за попис имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2023. године извршен је попис и евидентирање резултата пописа у Градској управи и код корисника буџета Града. Ревизијским испитивањем провођења истог утврђене су неусклађености са чланом 4. став 1) и 4), чланом 8. став 1), чланом 12. став 2), чланом 15. став 3), чланом 17. став 4) и 5) и чланом 20. став 1) и 2) Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза („Службени гласник Републике Српске“ број 45/16 и 113/21), јер Градска управа, ЈУ Центар за социјални рад и Центар за развој пољопривреде и села нису у прописаном року извршили попис имовине и обавеза и сачинили извјештаје о попису имовине и обавеза, Туристичка организација Града Бања Лука није извршила припремне радње прибављања екстерних потврда салда и усаглашавање и пописивање потраживања и обавеза, ЈУ Центар за предшколско васпитање и образовање пописом није

сачинила пописне листе за потраживања и обавезе, стање благајне није прецизно утврђено на одређен дан те извјештај о попису имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2023. године не садржи податке о именованим члановима комисије ни друге информације о имовини и обавезама која је обухваћена пописом. Такође, у извјештајима о попису имовине и обавеза код претходно наведених корисника буџета Града нису наведени упоредни прегледи књиговодственог и стварног стања имовине и обавеза.

Градска управа, ЈУ Бански двор, ЈУ Центар за образовање и васпитање и рехабилитацију слушања и говора нису сачинили годишњи извјештај о спровођењу планираних активности на успостављању и развоју система финансијског управљања и контроле за 2023. годину, што је прописано Правилником о садржају извјештаја и начину извјештавања о систему финансијског управљања и контроле („Службени гласник Републике Српске“ број 1/22). Такође, наведени буџетски корисници нису предузели ни друге активности у вези примјене одредби Закона о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 91/16) односно није сачињен попис и опис пословних процеса, није успостављена књига пословних процеса и није извршено идентификовање и процјена ризика.

Успостављени систем интерних контрола није функционисао на начин да је обезбиједио истинито и фер извјештавање и усклађеност са важећим законима и другим прописима, што је осим у овој тачки наведено у већини тачака овог извјештаја.

Препоручује се градоначелнику да обезбиједи да се поштују донесене интерне процедуре праћења реализације закључених уговора у Одјељењу за комуналне послове и процедуре праћења реализације закључених уговора и протока документације у Одјељењу за саобраћај и путеве.

Препоручује се градоначелнику и директору Центра за развој пољопривреде и села да обезбиједи да се пословне промјене у вези залиха евидентирају у року прописаним чланом 9. став 6) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

Препоручује се градоначелнику и директору ЈУ Центар за социјални рад, ЈУ Центар за предшколско васпитање и образовање, Туристичке организације Града Бања Лука и Центра за развој пољопривреде и села да обезбиједи да се поступци и процедуре провођења пописа, усаглашавање књиговодственог стања са стварним стањем и извјештавање врши у складу са чланом 4. став 1) и 4), чланом 8. став 1), чланом 12. став 2), чланом 15. став 3), чланом 17. став 4) и 5) и чланом 20. став 1) и 2) Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза.

Препоручује се градоначелнику и директору ЈУ Бански двор и ЈУ Центар за образовање и васпитање и рехабилитацију слушања и говора да обезбиједи да се успостави систем интерних контрола у складу са Законом о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске у смислу да се сачињава годишњи извјештај о спровођењу планираних активности, изврши попис пословних процеса, идентификују и процијене ризици, дефинишу контролне активности, као и друге активности прописане наведеним законом.

4. Набавке

Планом јавних набавки са измјенама и допунама плана за 2023. годину планиране су набавке укупне вриједности 78.130.356 КМ без пореза на додату вриједност. Према извјештају о реализацији у току 2023. године проведено је 413 поступака набавки у износу од 58.662.991 КМ, од чега је 62 поступка у износу од 5.832.220 КМ планирано

и покренуто у 2022. години, а набавка проведена и реализована у 2023. години. Набавке роба, услуга и радова проведене су отвореним поступком (52.926.033 КМ), конкурентским захтјевом (889.596 КМ), преговарачким поступком без објаве обавјештења (3.281.757 КМ), поступцима за услуге из анекса 2 (1.101.458 КМ) и директним споразумом (464.147 КМ).

Проведене набавке се односе на набавке пројектовања, санације и реконструкције објекта Кућа Милановића, услуга одржавања јавних зелених површина, миграције инфраструктуре на data centar, радова реконструкција саобраћајнице у улицама Пут српских бранилаца и 16. крајишке бригаде, новогодишњих украса, материјала са поправком постојећих новогодишњих украса, уређења спортско-рекреативне површине од Градског до Зеленог моста, радова на уређењу јавног купалишта три бање у Српским Топлицама, радова на изградњи видиковца на Бањ брду, радова на реконструкцији Гајеве улице (пројекат интегрисаног саобраћаја), радова за изградњу споменика погинулим борцима, опремања школе Ада, изградње привремене кружне раскрснице, услуга пружања техничке подршке организацији манифестација од значаја за Град, радова на измјени режима одвијања саобраћаја и формирања двосмјерног режима саобраћаја, неподвижених радова на изградњи основне школе Ада, извођење радова на изградњи партерног окружења моста Долац, радова на изградњи новог градског парка - прва фаза, радова реконструкције Улице Краља Александра I Карађорђевића, услуга организације догађаја, услуга организовања догађаја од значаја за Град, услуга организације новогодишњег програма и свечане академије поводом дана Града.

Ревизијским испитивањем обухваћено је 26 поступака јавне набавке укупне вриједности 22.763.682 КМ, односно 39% реализованих набавки.

Планом јавних набавки планирано је финансирање радова на изградњи централног споменика погинулим борцима из екстерних извора. Поменута набавка проведена је на основу Наредбе градоначелника од 19.05.2023. године, а за исту није обезбијеђен извор финансирања, што није у складу са чланом 17. и 18. став 1) тачка д) Закона о јавним набавкама.

Такође, на основу Одлуке градоначелника о покретању поступка јавне набавке проведена је јавна набавка радова реконструкције Улице Краља Александра I Карађорђевића у Мотикама (1.068.305 КМ), за коју није обезбијеђен извор финансирања односно као извор финансирања планирана су средства која су утрошена у првој фази пројекта, што није у складу са чланом 17. и 18. став 1) тачка д) Закона о јавним набавкама.

Процедура јавне набавке је проведена, а уговор о јавној набавци украса за новогодишње празнике (109.495 КМ) закључен је након набављених роба и извршених услуга, што није у складу са чланом 3. и 6. Закона о јавним набавкама.

За набавку радова на изградњи новог градског парка - прва фаза (2.648.600 КМ), извор финансирања обезбијеђен је промјеном намјене кредитних средства (300.000 КМ са ПДВ-ом), што је образложено под тачком 6.3.2.1. извјештаја.

Препоручује се градоначелнику да обезбиједи да се поступци јавних набавки покрећу уз претходно обезбијеђене услове у смислу извора финансирања, уговори о јавној набавци додјељују примјењујући поступке дефинисане законским и подзаконским актима у складу са чланом 3., 6., 17. и 18. став 1) тачка д) Закона о јавним набавкама.

5. Припрема и доношење буџета

Скупштина Града донијела је Одлуку о усвајању буџета Града Бања Лука за 2023. годину („Службени гласник Града Бања Лука“ број 47/22) у износу од 184.077.000 КМ на фонду 01 и 1.998.000 КМ на фонду 02, Одлуку о извршењу буџета Града за 2023. годину и Изјаву о фискалној одговорности, а приликом припреме и доношења буџета

Града нису поштоване процедуре у вези са буџетским календаром према члану 28. Закона о буџетском систему Републике Српске.

Скупштина Града донијела је Одлуку о усвајању ребаланса буџета Града Бања Лука за 2023. годину („Службени гласник Града Бања Лука“ број 14/23) и то на фонду 01 у износу од 211.756.000 КМ и фонду 02 1.998.000 КМ. Ребалансом буџета на фонду 01 утврђен је буџетски оквир у износу од 211.756.000 (буџетски приходи у износу од 167.486.200 КМ, примици у износу од 40.260.214 КМ, расподјела суфицита из претходних година у износу од 4.009.586 КМ) из којих је планирано финансирање активности Града. Укупни расходи и издаци утврђени су у износу од 211.756.000 КМ и то расходи у износу од 143.023.736 КМ и издаци у износу од 68.732.264 КМ.

Ребалансом буџета у оквиру фонда 01 одобрена су средства за расходе за лична примања запослених (48.910.550 КМ), расходе по основу коришћења роба и услуга (29.764.360 КМ), расходе финансирања и друге финансијске трошкове (5.220.500 КМ), субвенције (5.592.726 КМ), грантове (26.583.700 КМ), дознаке (24.263.000 КМ), расходе финансирања и друге финансијске трошкове и расходе трансакција размјене између или унутар јединица власти (404.900 КМ), расходе по судским рјешењима (522.500 КМ), трансфере (1.481.500 КМ), издатке за нефинансијску имовину (45.897.450 КМ), издатке за отплату дугова (13.832.000 КМ), остале издатке (9.002.814 КМ), као и средства буџетске резерве (280.000 КМ).

Градоначелник је Одлуком од 12.09.2023. године утврдио Нацрт другог ребаланса буџета Града (фонд 01 234.853.000 КМ и фонд 02 3.196.000 КМ). На достављени Нацрт другог ребаланса буџета Града Министарство финансија Републике Српске дало је препоруке, а Закључком Скупштине Града од 25.10.2023. године исти је прихваћен и упућен на јавну расправу. Актом Министарства финансија Републике Српске од 27.12.2023. године дате су препоруке на достављени Приједлог. Закључком градоначелника од 29.12.2023. године утврђен је Приједлог одлуке о усвајању другог ребаланса буџета Града (фонду 01 240.510.000 КМ и фонду 02 3.365.000 КМ) и упућен на сагласност Министарству финансија, које је дало сагласност на Приједлог другог ребаланса актом од 29.12.2023. године у којем се наводи да је у односу на Нацрт другог ребаланса дошло до повећања на позицијама расхода и издатака. Акт Министарства финансија електронским путем упућен је 29.12.2023. години Скупштини Града, а у писаној форми 16.01.2024. године. Скупштина Града није усвојила Приједлог другог ребаланса буџета Града Бања Лука за 2023. годину, чиме није извршено усклађивање буџетских средстава и издатака, како је прописано чланом 35. Закона о буџетском систему Републике Српске, јер је ревизијом утврђено да су буџетска средства и издаци на вишем нивоу, што је образложено у овој тачки и у тачкама 6.1, 6.1.1.1, 6.1.1.2, 6.1.2.2 и 6.2.2.2. овог извјештаја.

Расподјела суфицита и неутрошених намјенских средстава из претходног периода, у Ребалансу буџета за 2023. годину планирана је у износу од 4.009.586 КМ. Коначан износ расподјеле суфицита и неутрошених намјенских средстава из претходног периода према Одлуци Скупштине Града о планирању неутрошених намјенских, резервисаних средстава и неутрошеног суфицита из претходног периода („Службени гласник Града Бања Лука“ број 38/23) није укључен у други Ребаланс буџета Града, јер је наведеном Одлуком прописано да ће се планирање и распоређивање ових средстава уврстити у Одлуку о усвајању другог ребаланса, што није учињено.

Након ребаланса буџета извршене су реалокације средстава по рјешењима градоначелника у оквиру истог буџетског корисника у износу од 1.159.480 КМ и између буџетских корисника у износу од 2.007.400 КМ, као и реалокације средстава по Одлукама Скупштине Града у износу од 4.002.000 КМ. Одлуком о извршењу буџета Града Бања Лука за 2023. годину нису утврђена прецизна ограничења у погледу намјене средстава која могу бити реалоцирана и нису јасно дефинисана овлаштења

за провођење истих, што није у складу са чланом 41. став 2) Закона о буџетском систему („Службени гласник Републике Српске“ број 121/12, 52/14, 103/15 и 15/16).

Препоручује се градоначелнику и Скупштини Града да обезбиједи да се Одлуком о извршењу буџета Града Бања Лука утврђују ограничења у погледу намјене средстава која могу бити реалоцирана, као и овлаштења за провођење истих и да се припрема и доношење буџета врши у роковима прописаним чланом 28. и 41. став 2) Закона о буџетском систему.

Препоручује се Скупштини Града да обезбиједи да се врши усклађивање буџетских средстава и издатака према члану 35. Закона о буџетском систему Републике Српске.

6. Финансијски извјештаји

Консолидовани годишњи финансијски извјештаји Града нису благовремено сачињени и достављени Министарству финансија, што није у складу са чланом 55. и 56. Закона о буџетском систему. Град није сачинио Напомене уз финансијске извјештаје, што је образложено под тачком 6.7. извјештаја.

Такође, Градска управа, ЈУ Центар за социјални рад Бања Лука, Центар за развој пољопривреде и села нису благовремено сачинили финансијске извјештаје, односно до краја фебруара текуће године за претходну годину, што није у складу са чланом 54. Закона о буџетском систему Републике Српске.

Приликом сачињавања Консолидованог финансијског извјештаја Града за 2023. годину Град није исказао учешће у капиталу по основу оснивачког улога у ЈЗУ Дом здравља Бања Лука у износу од 1.576.990 КМ и није извршено укључивање капитала наведеног ентитета, што није у складу са чланом 61. став 4) Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике и чланом 78. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике („Службени гласник Републике Српске“ број 115/17 и 118/18) и члану 123. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике. У 2024. години Град је извршио укњижавање наведеног оснивачког улога.

Препоручује се градоначелнику и директору ЈУ Центар за социјални рад и Центра за развој пољопривреде и села да обезбиједи да се финансијски извјештаји састављају у року прописаном чланом 54., 55. и 56. Закона о буџетском систему.

Препоручује се градоначелнику да обезбиједи да се консолидација ентитета јавног сектора који нису буџетски корисници врши у складу са чланом 123. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

6.1. Извјештај о извршењу буџета

Извршење буџета Града за период 01.01-31.12.2023. године исказано је у обрасцу Периодичног извршења буџета (у даљем тексту: ПИБ) на рачуноводственом фонду 01 - општи фонд, што представља буџет у ужем смислу. У обрасцу Периодичног извршења по фондовима (у даљем тексту: ПИФ) је исказан фонд 01, фонд 02, фонд 03 и фонд 05.

Град је у обрасцу ПИБ за фонд 01 исказао укупне буџетске приходе и примитке у износу од 190.012.385 КМ, што је 10% мање у односу на Ребаланс буџета, док су укупни расходи и издаци исказани у износу од 187.838.560 КМ што представља 89% у односу на Ребаланс буџета. У обрасцу ПИБ за фонд 02 исказани су буџетски приходи и примитци у износу од 2.721.435 КМ и расходи и издаци у износу од 2.163.096 КМ.

Град је у обрасцу ПИФ, након елиминација, исказао укупне приходе у износу од 166.641.421 КМ, примитке у износу од 31.626.889 КМ, расходе у износу од 144.905.288 КМ и издатке у износу од 53.489.193 КМ.

Разлика у финансирању за рачуноводствени фонд 01 исказана је у износу од 2.173.825 КМ, а разлика у финансирању за рачуноводствени фонд 02 исказана је у износу од 558.339 КМ. По налазу ревизије утврђена је разлика у финансирању у негативном износу од 12.009.254 КМ на фонду 01 и фонду 02 у износу од 542.968 КМ, по основу неисказаних расхода и издатака на фонду 01 (20.614.791 КМ) и расхода на фонду 02 (15.371 КМ) и неисказаних примитака од задужења и трансфера од ентитета на фонду 01 услед погрешне фондовске класификације (6.431.261 КМ).

У обрасцу ПИБ на фонду 01 на позицијама расходи финансирања, дознака и грантова исказано је извршење буџета веће у односу на ребалансом утврђена средства, о чему је Скупштина Града донијела Одлуку о прерасподјели средстава од 11.01.2024. године. По усвајању наведене одлуке, у службеној забиљешци Одјељења за финансије од 19.01.2024. године наведено је да исту није могуће провести, јер су позиције које су требале бити умањене и са којих је требало реалоцирати средства извршене. Иако на истим није било реализације по одређеним пројектима и дефинисаним намјенама, исте су терећене извршењем других позиција које су извршене преко планираног износа, што није у складу са чланом 4. став 1) Одлуке о извршењу буџета Града Бања Лука за 2023. годину и чланом 40. Закона о буџетском систему Републике Српске.

У вези напријед наведеног, у циљу провођења Одлуке Скупштине Града о расподјели средстава са извршених позиција које је требало умањити и извршити реалокацију извршена су прекњижавања на друге неутрошене позиције и обрачунске расходе, а потом извршене реалокације по Одлуци Скупштине Града.

Ревизијом је утврђено да су створене обавезе изнад оквира утврђеног буџетом у најмањем износу од 20.630.164 КМ и по наведеном основу нису исказани расходи и издаци у оквиру Градске управе (18.609.267 КМ), ЈУ Центар за социјални рад Бања Лука (1.929.409 КМ) и средњих школа (91.488 КМ) што није у складу са чланом 40. Закона о буџетском систему Републике Српске, чланом 10. став 3) Закона о фискалној одговорности у Републици Српској („Службени Гласник Републике Српске“ број 94/15, 62/18, 94/18), чланом 4. став 1) Одлуке о извршењу буџета Града Бања Лука за 2023. годину („Службени гласник Града Бања Лука“ број 47/22), којима је прописано да је буџетским корисницима дозвољено да стварају обавезе и да користе средства само за намјене и до висине расположивих средстава утврђених буџетом. Напријед поменути расходи и издаци (20.630.164 КМ) нису исказани на текућим расходима по основу расхода за лична примања (39.681 КМ), коришћења роба и услуга (5.415.450 КМ), грантова (11.200 КМ), дознака (3.013.314 КМ), финансирања (26.348 КМ), судских рјешења (23.850 КМ), трансфера (149.351 КМ), на издацима за нефинансијску имовину (3.429.043 КМ), издацима за финансијску имовину (5.000.000 КМ) и осталим издацима (3.521.927 КМ), јер су текући расходи исказани на обрачунским расходима, дознаке за социјална давања исказане на фонду 03, издаци за улагања у акције и учешћа у капиталу исказани на фонду 05, а издаци за нефинансијску имовину и остали издаци нису признати.

У оквиру Центра за социјални рад исказане су дознаке за социјална давања на фонду 03 (1.431.712 КМ), као и дио текућих расхода исказаних на обрачунским расходима (497.697 КМ).

Ревизијом је утврђено да је дио обавеза створених изнад оквира утврђеног буџетом по основу расхода, издатака за нефинансијску имовину, осталих издатака, пренесених обавеза у најмањем износу од 5.478.186 КМ измирено у току 2023. године, што није у складу са чланом 5. став 6) и 7) Одлуке о извршењу буџета Града Бања Лука за 2023. годину.

Град није доставио приједлог Плана за измирење неизмирених обавеза за 2022. годину, што није у складу са чланом 9. став 4) Закона о фискалној одговорности у Републици Српској. Наредбом градоначелника од 21.03.2023. године извршено је евидентирање пренесених обавеза на терет обрачунских расхода 2022. године, наводећи у образложењу да ће се ребалансом буџета за 2023. измирење истих планирати на издацима, што није учињено.

Град је актом од 15.04.2024. године обавијестио Фискални савјет Републике Српске о постојању неизмирених обавеза пренесених из 2023. године и да је израда плана за измирење истих у току.

Препоручује се градоначелнику да обезбиједи да се:

- **обавезе стварају и измирују до висине оквира утврђеног буџетом у складу са чланом 40. Закона о буџетском систему, чланом 10. став 3) Закона о фискалној одговорности у Републици Српској и Одлуком о извршењу буџета Града за фискалну годину,**
- **сачини План за измирење неизмирених обавеза, када постоје неизмирене обавезе из претходног периода према члану 9. став 4) Закона о фискалној одговорности у Републици Српској.**

Препоручује се директору ЈУ Центар за социјални рад да обезбиједи да се обавезе стварају и измирују до висине оквира утврђеног буџетом у складу са чланом 40. Закона о буџетском систему, чланом 10. став 3) Закона о фискалној одговорности у Републици Српској и Одлуком о извршењу буџета Града за фискалну годину.

6.1.1. Приходи и примици

6.1.1.1. Приходи

Укупни приходи, након елиминације, исказани су у износу од 166.641.421 КМ, а чине их порески приходи (102.688.338 КМ), непорески приходи (48.675.827 КМ), грантови (4.650.764 КМ) и трансфери (10.626.492 КМ). Према налазу ревизије буџетски приходи мање су исказани у износу од 537.033 КМ.

Пореске приходе чине порези на лична примања и приходи од самосталних дјелатности у износу од 22.416.982 КМ, порези на имовину у износу од 8.613.423 КМ, порез на промет у износу 1.780 КМ, од индиректних пореза 66.452.305 КМ и остали порески приходи у износу од 5.203.839 КМ.

Непорески приходи највећим дијелом односе се на приходе од финансијске и нефинансијске имовине и позитивних курсних разлика (8.941.603 КМ), приходе од накнада, такси и пружања јавних услуга (36.366.030 КМ) и остале непореске приходе (2.258.058 КМ).

Приходе од финансијске и нефинансијске имовине и позитивних курсних разлика највећим дијелом чине приходи од давања у закуп објеката (1.830.771 КМ) и приходи од земљишне ренте (7.091.313 КМ).

Приходи од давања у закуп објеката исказани су у оквиру фонда 01 у износу од 1.750.766 КМ и у оквиру фонда 02 у износу од 80.005 КМ (ЈУ СЦ Борик). У оквиру фонда 01 највећим дијелом односе се на приходе Градске управе (1.475.087 КМ) и то по основу издавања у закуп пословних простора и гаража у власништву Града (878.406 КМ), закупа кабловске канализације (339.985 КМ), закупа градског грађевинског земљишта (77.080 КМ), закупа под посебним условима (117.647 КМ) и других врста закупа.

Накнаде, таксе и приходи од пружања јавних услуга највећим дијелом односе се на накнаде за уређење грађевинског земљишта (12.315.094 КМ), накнаду за коришћење комуналних добара од општег интереса (4.820.766 КМ), средства за финансирање

посебних мјера заштите од пожара (2.329.243 KM), као и на концесионе накнаде за коришћење електро-енергетских објеката (518.804 KM) и приходе од пружања јавних услуга (5.597.969 KM).

Накнада за уређење грађевинског земљишта у износу од 10.059.234 KM односи се на приход остварен по основу уговора о финансирању опремања градског грађевинског земљишта.

Приходи од пружања јавних услуга у највећем износу односе се на приходе ЈУ Центар за предшколско васпитање и образовање (3.737.496 KM) и приходе Центра за развој пољопривреде и села (770.913 KM).

Приходи од пружања јавних услуга Центра за развој пољопривреде и села прецијењени су у износу од 537.033 KM, а потцијењени су приходи од реализације залиха довршених учинака (440.344 KM) и добици и губици од продаје у нето износу 96.689 KM и примици за нефинансијску имовину 537.033 KM (од залиха и биолошке имовине), јер су примици и обрачунски приходи остварени продајом биолошке имовине и залиха пољопривредних производа код Центра за развој пољопривреде и села исказани на приходима од пружања јавних услуга на фонду 02, што није у складу са чланом 31. став 4), чланом 54. став 6) и чланом 110. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Остали непорески приходи највећим дијелом односе се на приходе по основу уплата Водовода а.д. Бања Лука за сервисирање обавеза по кредитном пројекту „KFW“ (1.816.107 KM).

Трансфери између или унутар јединица власти највећим дијелом односе се на трансфере Министарства здравља и социјалне заштите за кориснике права из социјалне заштите у износу од 9.181.192 KM и трансфер Службе председника Републике Српске (1.000.000 KM) за пројекат изградње централног спомен обиљежја борцима одбрамбено-отаџбинског рата.

У обрасцу ПИФ трансфери Министарства здравља и социјалне заштите и дознаке на име социјалне заштите исказани су на фонду 03 у оквиру Центра за социјални рад према Наредбама градоначелника од 05.01.2024. и 22.01.2024. године. Исказани примљени трансфери на фонду 03 у износу од 1.431.261 KM нису класификовани према прописаној фондовској класификацији, што није у складу са чланом 8. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике и чланом 18., 19. и 20. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Препоручује се директору Центра за развој пољопривреде и села да обезбиједи да се трансакције везане за продају залиха довршених учинака и биолошке имовине евидентирају у складу са чланом 31. став 4), чланом 54. став 6) и чланом 110. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Препоручује се градоначелнику и директору ЈУ Центар за социјални рад да обезбиједи да се трансфери класификују према члану 8. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике и члану 18., 19. и 20. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

6.1.1.2. Примици

Укупни примици исказани су у износу од 31.626.889 KM и то на фонду 01 (25.339.520 KM), фонду 02 (1.286.273 KM), фонду 03 (1.096 KM) и фонду 05 (5.000.000 KM). Извршена је елиминација од 23 KM. Односе се на примитке од нефинансијске

имовине (3.313.913 KM), финансијске имовине (125.739 KM), од задуживања (20.862.187 KM) и остале примитке (7.325.050 KM).

Примици за нефинансијску имовину највећим дијелом односе се на примитке од продаје и замјене земљишта (2.300.736 KM) и примитке од залиха материјала, учинака и робе и ситног инвентара (997.573 KM) исказаних код буџетских корисника ЈУ СЦ Борик и Центар за развој пољопривреде и села.

Примици за нефинансијску имовину потцијењени су у износу од 537.033 KM (од залиха и биолошке имовине), што је наведено под тачком 6.1.1.1. извјештаја.

Примици од задуживања односе се на примитке по основу узетих зајмова у земљи (18.749.865 KM) и иностранству (2.112.322 KM).

Примици по основу узетих зајмова односе се на повучена средства по основу Уговора о синдицираном кредиту са конзорцијем банака Нова банка а.д. Бања Лука, Атос банк а.д. Бања Лука (13.749.865 KM) и повучена средстава по уговору о кредиту са "Raiffeisen bank" д.д. Сарајево за докапитализацију ЈП Аквана Бања Лука (5.000.000 KM) и повучена средства по основу ино-кредита (EBRD).

У Одлуци Скупштине Града о новчаном улагању у ЈП Аквана д.о.о. Бања Лука наведено је да ће издатак за акције и учешће у капиталу планирати кроз ребаланс буџета за 2023. годину, а након реализације одлуке о кредитном задужењу („Службени гласник Града Бања Лука“ број 27/23), што није учињено. Одлуком градоначелника извршено је улагање у новцу у ЈП Аквана д.о.о. Бања Лука и евидентирање примитака од задужења и издатака по основу улагања у акције и учешће у капиталу у оквиру фонда 05, што није у складу чланом 8. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике и чланом 18., 19. и 20. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике, којима је прописана фондовска класификација. Према претходно наведеним члановима правилника, фондовска класификација напријед поменутих трансакција подразумијева исказивање примитака и издатака на фонду 01.

Остали примаци највећим дијелом односе се на примитке од депозита, кауција, ПДВ-а (3.961.389 KM) и на остале примитке из трансакција са другим јединицама власти (1.281.861 KM).

Препоручује се градоначелнику да обезбједи да се примаци од кредитног задужења и издаци по основу новчаних улагања у докапитализацију друштва планирају и исказују према фондовској класификацији у складу са чланом 8. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике и чланом 18., 19. и 20. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

6.1.2. Расходи и издаци

Укупни расходи у ПИФ-у исказани су у износу од 144.905.288 KM након елиминација (80.686 KM), од чега на фонду 01 у износу од 142.289.366 KM, фонду 02 у износу од 674.099 KM и фонду 03 у износу од 2.022.509 KM, а чине их текући расходи (143.645.362 KM) и трансфери између и унутар јединица власти (1.259.926 KM).

Укупни издаци исказани су у износу од 53.489.193 KM, након елиминација (23 KM), од чега на фонду 01 у износу од 45.549.194 KM, фонду 02 у износу од 1.488.997 KM, фонду 03 у износу од 1.431.925 KM и фонду 05 у износу од 5.019.100 KM. Издаци се односе на издатке за нефинансијску имовину (26.928.923 KM), финансијску имовину (5.000.000 KM), издатке за отплату дугова (13.240.991 KM) и остале издатке (8.319.279 KM). По налазу ревизије расходи и издаци у ПИФ-у су више исказани у најмањем износу од 14.198.451 KM (тачка 6.1.2.1. и 6.1.2.2. извјештаја).

6.1.2.1. Расходи

Текући расходи односе се на расходе за лична примања запослених (49.129.615 KM), по основу коришћења роба и услуга (28.678.177 KM), расходе финансирања (5.463.198 KM), субвенције (5.239.310 KM), грантове (27.352.513 KM), дознаке на име социјалне заштите (27.128.378 KM), расходе финансирања и расходе трансакција размјене између или унутар јединица власти (300.399 KM), расходе по судским рјешењима (434.458 KM).

Расходи за лична примања запослених исказани су у износу од 49.129.615 KM, а односе се на расходе за бруто плате запослених у износу од 39.119.040 KM, бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада у износу од 8.308.967 KM, накнаде плата запослених за вријеме боловања, родитељског одсуства и осталих накнада плата у износу од 1.355.950 KM и на расходе за отпремнине и једнократне помоћи (бруто) у износу од 345.658 KM. Расходи за лична примања односе се на лична примања запослених у Градској управи у износу од 27.444.250 KM и запослених код других буџетских корисника буџета Града у износу од 21.681.366 KM (од чега је 10.803.189 KM исказано на расходима за лична примања у ЈУ Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука).

Расходи по основу коришћења роба и услуга односе се на расходе по основу закупа (822.892 KM), утрошка енергије, комуналних, комуникационих и транспортних услуга (4.245.389 KM), за режијски материјал (804.957 KM), за текуће одржавање (3.339.272 KM), по основу путовања и смјештаја (437.154 KM), за стручне услуге (3.915.418 KM), за услуге одржавања јавних површина и заштите животне средине (9.538.948 KM) и на остале неklasификоване расходе (3.728.938 KM).

Расходи по основу закупа највећим дијелом односе се на расходе за закуп пословних објеката и простора (221.945 KM), комуникационе опреме (10.175 KM), гријне, расхладне и заштитне опреме (70.200 KM), опреме за образовање, науку, културу и спорт (62.833 KM), специјалне опреме (109.535 KM), закуп осталих постројења и опреме (209.254 KM) и по основу осталог закупа (107.745 KM).

Јавна установа Спортски центар „Борик“ није исказала трансакције које проистичу из Уговора о закупу непокретности из 2020. године, што није у складу са одредбама МРС ЈС 13 - Лизинг (параграф 15, 16 и 28) и чланом 61. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике, којим су прописани услови за класификацију лизинга као финансијског наводећи суштину трансакције изнад облика уговора, што наведена трансакција испуњава. У вези напријед наведеног, у претходном периоду и текућој години исказани су расходи закупа, а није исказана нефинансијска имовина у сталним средствима, расходи амортизације, припадајуће обавезе умањене за износ плаћања у трогодишњем периоду и издаци, што није у складу са претходно наведеним одредбама Правилника и захтјевима поменутог стандарда.

Расходи утрошка енергије, комуналних, комуникационих и транспортних услуга највећим дијелом односе се на расходе по основу утрошка електричне енергије (1.002.224 KM), централног гријања (1.239.761 KM), утрошка природног гаса, угља и дрвета (58.802 KM), утрошка лож-уља, нафте и нафтних деривата (141.485 KM), услуга водовода и канализације (139.933 KM), услуга одвоза смећа и одржавања чистоће (147.137 KM), услуга дератизације (170.209 KM), услуга обезбјеђења имовине (66.584 KM), за остале комуналне таксе и услуге (129.412 KM), коришћења фиксног телефона (219.303 KM), коришћења мобилног телефона (136.239 KM), коришћења интернета (203.408 KM), поштанских услуга (292.067 KM) и услуга превоза робе (154.925 KM).

Расходи за режијски материјал највећим дијелом односе се на расходе за компјутерски материјал (145.452 KM), канцеларијски материјал (291.713 KM),

материјал за одржавање чистоће (221.616 KM), дневну штампу, службена гласила и стручну литературу (51.434 KM) и остали режијски материјал (59.761 KM).

Расходи за текуће одржавање највећим дијелом односе се на расходе за текуће одржавање инсталација (257.431 KM), објеката друмског саобраћаја (1.799.145 KM), спортско-рекреативних терена, уређење зелених површина (150.418 KM), осталих грађевинских објеката (363.646 KM), превозних средстава (245.290 KM), опреме (114.318 KM) и остало текуће одржавање (316.308 KM).

Расходи по основу путовања и смјештаја највећим дијелом односе се на расходе за службена путовања у земљи (46.670 KM), службена путовања у иностранству (72.268 KM) и расходе по основу утрошка горива (266.154 KM).

Расходи за стручне услуге највећим дијелом односе се на расходе за услуге поште (204.486 KM), платног промета и остале финансијске услуге (53.295 KM), осигурања имовине и запослених (235.927 KM), услуге штампања, графичке обраде, копирања, увезивања (145.777 KM), објављивања (334.369 KM), адвокатске услуге, услуге нотара, превођења и остале услуге (229.505 KM), услуге одржавања рачунарских програма, израде елабората и студија и израду пројектне документације (491.703 KM) и на расходе за остале стручне услуге (2.035.529 KM).

Расходи за стручне услуге су прецијењени, а остали неklasификовани расходи потцијењени у најмањем износу од 263.255 KM, јер су расходи по основу организације догађаја, пријема и манифестација класификовани на расходима за стручне услуге, што није у складу са чланом 92. став 8) и 10) Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике („Службени гласник Републике Српске“ број 98/16, 115/17, 118/18 и 97/23).

Расходи за услуге одржавање јавних површина и заштите животне средине односе се на расходе за услуге одржавања зелених површина (1.630.980 KM), зимске службе (839.621 KM), чишћења јавних површина (4.342.355 KM), по основу утрошка електричне расвјете на јавним површинама (2.554.922 KM), утрошка воде на јавним површинама (16.891 KM), за услуге одржавања јавних површина (11.195 KM) и за услуге заштите животне средине (142.985 KM).

Исказани остали неklasификовани расходи највећим дијелом односе се на расходе за стручно усавшавање запослених (96.997 KM), бруто накнаде волонтерима и студентима за стручно усавшавање (6.940 KM), накнаде члановима управних и надзорних одбора (114.639 KM), накнаде члановима комисија и радних група (653.092 KM), бруто накнаде скупштинских одборника (707.943 KM), накнаде по уговору о дјелу (856.525 KM), привременим и повременим пословима и остале бруто накнаде за рад ван радног односа (17.416 KM), расходе по основу репрезентације у земљи (109.566 KM), по основу репрезентације у иностранству (2.277 KM), организације пријема, манифестација и сл. (402.750 KM), поклона (69.150 KM), по основу пореза и доприноса на терет послодавца (131.196 KM) и на остале непоменуте расходе (147.905 KM).

Висина одборничких накнада дефинисана је Одлуком о одређивању новчане накнаде одборницима Скупштине града и члановима радних тијела Скупштине („Службени гласник Града Бања Лука“ број 27/09, 37/16). Исте се обрачунавају и исплаћују у складу са наведеном Одлуком.

Субвенције су исказане у износу од 5.239.310 KM, а односе се на субвенције осталим финансијским субјектима (4.573 KM), субвенције нефинансијским субјектима у области пољопривреде, водопривреде и шумарства (1.611.778 KM), субвенције нефинансијским субјектима у области саобраћаја и веза (1.810.312 KM) и субвенције нефинансијским субјектима у осталим областима (1.812.647 KM).

Субвенције нефинансијским субјектима у области саобраћаја и веза односе се на субвенције за јавни превоз путника на подручју Града, а реализоване су на основу Одлуке Скупштине Града Бања Лука о субвенцијама у јавном градском и приградском

превозу путника на подручју Града од 18.09.2023. године („Службени гласник Града Бања Лука“ број 33/23). Наведеном одлуком прописано је да ће се субвенције додијелити према расположивом буџету/ребалансу за годину у којој се врши субвенција. Такође, прописана су права на субвенцију и то за правна лица која са Градом имају потписан уговор о јавном превозу лица на линијама градског и приградског превоза на подручју Града, а на основу регистрованих редова возње.

У 2023. години Правилником о субвенцијама у јавном градском и приградском превозу путника на територији града Бања Лука („Службени гласник Града Бања Лука“ број 12/22, 17/22, 7/23) прописани су корисници права, услови за остваривање права, начини плаћања и начин подношења доказа о оствареној субвенцији. У 2024. години донесен је нови Правилник о субвенцијама у јавном градском и приградском превозу путника на подручју града Бања Лука за правна лица као и за физичка лица којим су отклоњени недостаци претходних у смислу дефинисања цијене кола/км, прецизног дефинисања права и обавеза потписника уговора, период трајања уговора, основ и начин за обрачун субвенције и друго, а који нису били прописани претходним актима. У току 2023. године са шест превозника на основу испостављених фактура закључени су уговори за извршене услуге превоза. Према достављеном прегледу Одјељења за саобраћај и путеве за потребе ревизије за испостављене фактуре превозника за пружене услуге у износу од 1.527.293 КМ нису закључени уговори и извршен је поврат фактура превозницима, што је образложено под тачком 3. извјештаја.

Грантови се односе на текуће грантове спортским и омладинским организацијама (2.920.754 КМ), организацијама и удружењима за афирмацију породице и заштиту права жена, дјеце, избјеглих и расељених лица, бораца и особа са инвалидитетом (827.863 КМ), организацијама и удружењима у области здравствене и социјалне заштите животне средине и комуналне дјелатности (1.361.558 КМ), организацијама и удружењима у области образовања, научно-истраживачке дјелатности, културе и информација (1.209.174 КМ), нефинансијским субјектима у области образовања, научно-истраживачке дјелатности, културе, информација, здравства, социјалне заштите, заштите животне средине и комуналне дјелатности (осим јавних) (5.000.000 КМ), јавним нефинансијским субјектима у области пољопривреде, шумарства, водoprивреде, енергетике, рударства, индустрије, грађевинарства, занатско-предузетничке дјелатности, угоститељства, трговине, туризма, саобраћаја (1.064.000 КМ), а у оквиру капиталних грантова у највећем износу исказани грантови организацијама и удружењима у области здравствене и социјалне заштите (300.000 КМ) и капитални грантови спортским и омладинским организацијама и удружењима (12.411.958 КМ).

Текући грантови нефинансијским субјектима у области образовања, научно-истраживачке дјелатности, културе, информација, здравства, социјалне заштите, заштите животне средине и комуналне дјелатности (осим јавних) односе се на текући грант додијељен на основу Одлуке Скупштине Града о одобравању средстава текућег гранта привредном друштву Еко Топлане Бањалука д.о.о. Бањалука („Службени гласник Града Бања Лука“ број 12/23). По основу претходно наведене Одлуке и уговора од 07.04.2023. године одобрена су средства гранта с циљем обезбјеђења испоруке топлотне енергије и стабилности система даљинског гријања у грејној сезони 2023/2024, као и обезбјеђења квалитета услуге за крајње кориснике. Наведеним уговором дефинисано је да ће се извјештај о намјенском утрошку доставити до 30.09.2024. године.

Капитални грантови спортским и омладинским организацијама и удружењима односе се на додијељени грант Тениском савезу Републике Српске за изградњу и реконструкцију тениских терена и инфраструктуре у парку Младен Стојановић за организацију спортског такмичења АТР турнир „Srpska Open“.

На основу Одлуке о кредитном задужењу Града Бања Лука за финансирање капиталних инвестиција од 16.02.2023. године закључен је уговор о кредиту дана 27.03.2023. године, а средства кредита за наведени пројекат повучена су 06.04.2023

године. Скупштина Града је након усвојеног ребаланса донијела Одлуку од 30.03.2023. године о капиталном гранту за изградњу спортског објекта са пратећим садржајима као капиталне инвестиције у јавном интересу („Службени гласник Града Бања Лука“ број 14/23), у којој се наводи да ће учешће Града бити не више од 49% укупног пројекта и да ће се исти финансирати из кредитних средстава.

Капитални грант додијељен је на основу закључених 6 споразума и два анекса споразума и 10 уговора између Града и Тениског савеза Републике Српске у периоду од 31.12.2022. године до 06.04.2023. године у укупном износу од 15.411.958 КМ, од чега је у 2023. години додијељено 12.411.958 КМ, а у 2022. години 3.000.000 КМ.

Према претходно наведеној Одлуци Скупштине Града у закљученим споразумима уговорено је да Тениски савез Републике Српске по завршетку турнира АТР 250 „Srpska Open“ односно након завршетка радова и добијања употребне дозволе треба извршити пренос права власништва на спортском објекту у корист Града, што није учињено. Рјешењем од 12.04.2023. године обезбијеђена је употребна дозвола за пуштање у пробни рад и привремену употребу објекта у временском периоду од 3 мјесеца, који је истекао.

Тениски савез је доставио Граду извјештај са прилозима о утрошку додијељеног гранта.

У службеној забиљешци Одјељења за финансије сачињеној дана 28.02.2024. године наведено је да је након упућене опомене пред тужбу Тениском савезу Републике Српске за предузимање радњи око преноса права својине на спортском објекту, Тениски савез потврдио да нису испуњени услови у смислу прибављања употребне дозволе, да иста није прибављена те је предложено закључење новог споразума којим ће се регулисати начин прибављања употребне дозволе и улагања уз захтјев за додатним средствима.

У износу додијељених грантова, на основу двије службене забиљешке од 28.02.2023. и 28.02.2024. године године сачињене од Одјељења за финансије, извршено је књиговодствено евидентирање имовине која представља потенцијалну имовину Града Бања Лука на позицији осталих објеката у припреми (15.561.958 КМ) и признавање обрачунских прихода по основу ванредних догађаја (12.411.958 КМ) и резултата претходне године (3.150.000 КМ). На основу напријед наведеног, нефинансијска имовина у сталним средствима у припреми прецијењена је у износу од 15.561.958 КМ, обрачунски приходи по основу ванредних догађаја у износу од 12.411.958 КМ и резултат претходне године у износу од 3.150.000 КМ, јер су у оквиру нефинансијске имовине исказана средства капиталног и текућег гранта, а нису испуњени услови признавања нефинансијске имовине према одредбама МРС ЈС 19 - Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина (параграф 39-43) и члану 42. и 63. став 2) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Текући грантови организацијама и удружењима у области здравствене и социјалне заштите животне средине и комуналне дјелатности у највећем износу односе се на текући грант додијељен ЈЗУ Дом здравља Бања Лука за обезбјеђење превентивне здравствене заштите, вакцинације, ургенције и закупа амбуланти породичне медицине у износу од 900.000 КМ, а у складу са чланом 29. Закона о здравственој заштити („Службени гласник Републике Српске“, број 57/22). Према закљученом уговору између Града и ЈЗУ Дом здравља Бања Лука и Одлуци о извршењу буџета Града за 2023. годину, корисник гранта је доставио извјештај о утрошеним средствима.

На основу Одлуке о додјели Олимпијског базена на коришћење и одржавање ЈП „Аquana“ Водени парк д.о.о. („Службени гласник Града Бања Лука“ број 18/09) закључен је уговор између Града и ЈП „Аquana“ д.о.о. Бања Лука у 2010. години о регулисању међусобних права и обавеза којим је уговорено да Град Бања Лука преузима обавезу да на име трошкова одржавања Градског олимпијског базена (у

даљем тексту: ГОБ) суфинансира разлику између прихода и расхода текућег пословања ГОБ-а путем гранта и то у виду 12 аконтативних мјесечних уплата на рачун ЈП „Аквапа“. Такође је уговорено да је ЈП Аквапа д.о.о. Бања Лука обавезно да изради посебан годишњи план и програм пословања ГОБ-а унутар ЈП Аквапа д.о.о. Бања Лука са процјеном прихода и расхода, на који сагласност даје Град. Финансијски план пословања ГОБ-а унутар плана ЈП Аквапа д.о.о. Бања Лука сачињен је за 2023. годину у којем је у планиране приходе ГОБ-а већ укључен грант Града који је планиран буџетом Града. Према писаној информацији за потребе ревизије извјештај о пословању као и пословни план ЈП Аквана нису упућени у Скупштину Града на разматрање од 2016. године. Градски олимпијски базен није доставио извјештај о утрошку додијељених средстава гранта, што није у складу са чланом 16. став 3) Одлуке о извршењу буџета Града Бања Лука за 2023. годину.

Дознаке на име социјалне заштите односе се највећим дијелом на дознаке исказане у оквиру ЈУ Центар за социјални рад Бања Лука у износу од 21.082.027 КМ и то на фонду 01 у износу од 19.591.895 КМ и на фонду 03 у износу од 1.490.132 КМ.

Дознаке су потцијењене у износу од 1.581.602 КМ, а прецијењени су обрачунски расходи у истом износу, јер су дознаке грађанима у износу од 1.217.744 КМ и дознаке на име социјалне заштите 363.858 КМ исказане на обрачунским расходима, што је наведено под тачком 6.2.2.2. извјештаја. Такође, дознаке фонда 01 у најмањем износу од 1.431.461 КМ исказане су на фонду 03, јер исте нису класификоване према прописаној фондовској класификацији, што није у складу са чланом 8. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике и чланом 18., 19. и 20. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Трансфери између и унутар јединица власти исказани су у износу од 1.259.926 КМ, а највећим дијелом односе се на трансфере ентитету (803.758 КМ) и фондовима обавезног социјалног осигурања (430.775 КМ).

Препоручује се градоначелнику да обезбиједи да се:

- остали неклассификовани расходи и расходи за стручне услуге класификују према члану 92. став 8) и 10) Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике;
- преиспитају међусобно дефинисана права и обавезе Града и ЈП „Аквапа“ д.о.о. Бања Лука у вези финансирања Градског олимпијског базена с обзиром на промјену суштине начина финансирања дефинисаног уговором из ранијих година и да се обезбиједи да се достављају извјештаји о утрошку додијељених средстава у складу са Одлуком о извршењу буџета Града Бања Лука за фискалну годину,
- нефинансијска имовина у припреми признаје у складу са чланом 42. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике, а рачуноводствени третман потенцијалне имовине врши у складу са одредбама МРС ЈС 19 - Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина.

Препоручује се директору ЈУ СЦ „Борик“ да обезбиједи да се изврше евидентирања трансакција које проистичу из Уговора о закупу непокретности из претходног периода у складу са одредбама МРС-ЈС 13 Лизинг и чланом 61. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Препоручује се градоначелнику и директору ЈУ Центар за социјални рад да обезбиједи да се дознаке за социјална давања класификују према прописаној

фондовској класификацији према члану 8. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике и члану 18., 19. и 20. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

6.1.2.2. Издаци

Издаци су исказани у износу од 53.489.193 KM од чега на фонду 01 у износу од 45.549.194 KM, на фонду 02 у износу од 1.488.997 KM, фонду 03 у износу од 1.431.925 KM и фонду 05 у износу од 5.019.100 KM, уз елиминацију од 23 KM, а односе се на издатке за нефинансијску имовину (26.928.923 KM), финансијску имовину (5.000.000 KM), за отплату дугова (13.240.991 KM) и остале издатке (8.319.279 KM).

У току године на одговарајућим билансним контима претходило је књижење пословних догађаја који су довели до новчаног одлива, средства на позицијама издатака нису одобрена буџетом и издаци за нефинансијску имовину нису признати на обрачунском основу у периоду у којем су обавезе настале односно остали издаци нису признати у моменту исплате.

У вези претходно наведеног, издаци за нефинансијску имовину потцијењени су у износу од 3.429.044 KM и остали издаци потцијењени су у износу од 3.429.715 KM, јер на позицијама издатака за нефинансијску имовину није вршено евидентирање издатака за прибављање зграда и објеката и постројења и опреме по основу извршених улагања у нефинансијску имовину у припреми, на обрачунском основу у периоду у коме је обавеза настала, а на осталим издацима нису извршена евидентирања по основу пореза на додату вриједност, датих аванса и осталих издатака из трансакција са другим јединицама власти у моменту исплате истих, што није у складу са чланом 96., 97., 98. и 99. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Исказани издаци за нефинансијску имовину односе се на издатке за изградњу и прибављање зграда и објеката (14.591.160 KM), инвестиционо одржавање, реконструкцију и адаптацију објеката (6.533.617 KM), набавку постројења и опреме (1.815.806 KM), инвестиционо одржавање опреме (50.240 KM), биолошку имовину (9.628 KM), нематеријалну произведену имовину (539.494 KM), за прибављање земљишта (1.719.062 KM), за залихе материјала, робе и ситног инвентара (1.243.063 KM) и улагање на туђим некретнинама (377.266 KM).

Издаци за прибављање земљишта односе се највећим дијелом на прибављање земљишта по уговорима са инвеститорима за финансирање опремања градског грађевинског земљишта (1.469.579 KM).

Издаци за улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми односе се на улагања Центра за развој пољопривреде и села у Развојно- едукативни центар Мањача.

Издаци за изградњу и прибављање зграда и објеката односе се највећим дијелом на радове у измјени режима саобраћаја, на изградњи водоводне мреже као и комуналне инфраструктуре у Граду по закљученим уговорима о извођењу радова.

Издаци за инвестиционо одржавање, реконструкцију и адаптацију објеката односе се на инвестиционо одржавање, реконструкцију и адаптацију локалних и некатегорисаних путева, градских саобраћајница, пјешачких стаза, кружне раскрснице, санацију клизишта, пројекат интегрисаног саобраћаја и друге радове по уговорима о извођењу радова.

Издаци за финансијску имовину у цјелости исказани на фонду 05 односе се на издатак за акције и учешћа у капиталу ЈП Аквана Бања Лука, што је образложено под тачком 6.1.1.2. извјештаја.

Издаци за отплату дугова исказани су у износу од 13.241.014 КМ, а односе се на издатке за отплату дугова (11.178.165 КМ) и издатке за отплату дугова из трансакција између или унутар јединица власти (2.062.849 КМ).

Издатке за отплату дугова чине издаци за отплату главнице по основу друге и треће емисије обвезница (2.101.503 КМ), издатке по основу отплате главнице примљених зајмова у земљи по кредиту са Конзорцијем банака (UnicreditBank а.д. Бањалука, НЛБ банка а.д. Бањалука и Комерцијална банка а.д. Бањалука) у износу од 5.587.227 КМ и по кредиту са Raiffesien bank d.d. у износу од 149.331 КМ и издатке по основу отплате главнице примљених зајмова из иностранства по основу кредита ЕБРД за финансирање новог постројења Топлане (1.360.443 КМ), отплату главнице дуга по основу ЕБРД кредита по пројекту „Вода 1“ (939.472 КМ) и „Вода 2“ (1.040.188 КМ).

Издаци за отплату дугова према другим јединицама власти односе се на отплату дуга по основу кредита Свјетске банке за набавку опреме за прикупљање и транспорт чврстог отпада у износу од 24.713 КМ, отплату главнице дуга по кредиту Свјетске банке за реконструкцију и модернизацију пута Кола -Конотари-Зеленци у износу од 95.623 КМ, отплату главнице дуга по кредиту Свјетске банке за пројекат хитног опоравка од поплава у износу од 111.627 КМ и отплату дуга по кредиту Кредитног завода за обнову и развој СР Њемачке-KFW за градски систем водоснабдијевања и одвођења отпадних вода у износу од 1.779.805 КМ.

Препоручује се градоначелнику да обезбиједи да се издаци за нефинансијску имовину и остали издаци исказују у складу са чланом 96., 97., 98. и 99. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

6.1.3. Буџетски дефицит

У обрасцу ПИБ 01 исказан је буџетски дефицит у износу од 2.138.069 КМ, а према налазу ревизије буџетски дефицит на фонду 01 мање је исказан у најмањем износу од 10.661.603 КМ.

У обрасцу ПИФ-а исказан је дефицит у износу од 1.878.877 КМ и представља збир бруто суфицита (21.736.133 КМ) и нето издатака за нефинансијску имовину исказаних у негативном износу (23.615.010 КМ). Исказани бруто суфицит представља разлику између прихода фонда (144.905.288 КМ) и расхода фонда (166.641.421 КМ), а нето издаци за нефинансијску имовину исказани у негативном износу представљају разлику између примитака за нефинансијску имовину (3.313.913 КМ) и издатака за нефинансијску имовину (26.928.923 КМ). Према налазу ревизије буџетски дефицит је мање исказан у најмањем износу од 10.676.524 КМ (тачка 6.1.1.1, 6.1.1.2, 6.1.2.1 и 6.2.1.2. извјештаја).

6.1.4. Нето финансирање

Нето финансирање у обрасцу ПИБ на фонду 01 исказано је у износу од 4.311.894 КМ. Нето финансирање у обрасцу ПИФ-а је исказано у износу од 5.517.212 КМ, а представља збир нето примитака по основу финансијске имовине исказан у негативном износу (4.874.261 КМ), нето задуживања (7.621.173 КМ), осталих нето примитака у негативном износу (994.229 КМ) и расподјеле суфицита из ранијих периода (3.764.529 КМ). По налазу ревизије нето финансирање прецијењено је у износу од 3.521.927 КМ (тачка извјештаја 6.1. и 6.1.2.2. извјештаја).

6.1.4.1. Нето примици од финансијске имовине

Нето примици по основу финансијске имовине исказани су у негативном износу као разлика између примитака од наплате датих зајмова и примитака од финансијске имовине из трансакција са другим јединицама власти (125.739 КМ) и издатака за акције и учешће у капиталу у износу од 5.000.000 КМ. Издаци за акције и учешће у капиталу на фонду 05 образложени су под тачком 6.1.1.2. и 6.1.2.2. извјештаја.

6.1.4.2. Нето задуживање

Нето задуживање представља разлику примитака од задужења у износу од 20.862.187 КМ и издатака за отплату дугова у износу од 13.241.014 КМ. Према налазу ревизије нето задуживање је више исказано за износ од 92.212 КМ.

6.1.4.3. Остали нето примици

Остали нето примици исказани су у негативном износу од 994.229 КМ представљају разлику осталих примитака (7.325.050 КМ) и осталих издатака (8.319.279 КМ), а према налазу ревизије исказани негативни нето примици потцијењени су за износ од 3.429.715 КМ (тачка 6.1 и 6.1.2.2. извјештаја).

6.1.4.4. Расподјела суфицита из ранијих година

Расподјела суфицита из ранијих периода исказана је у износу од 3.764.529 КМ, а односи се на дио реализоване донације за изградњу школе, намјенска средства из неутрошене боравишне таксе из претходног периода, утрошена средства субвенција за привођење земљишта култури из неутрошених средства накнаде за промјену намјене пољопривредног земљишта, утрошена средства депозита и кауција из ранијих периода и друга утрошена средства донација и трансфера.

6.1.5. Разлика у финансирању

Разлика у финансирању у ПИБ-у за рачуноводствене фондове 01 и 02 исказана је у износу од 2.173.825 КМ и 558.339 КМ.

Разлика у финансирању је исказана у износу од 3.638.335 КМ, а чине је нето финансирање и дефицит. Према налазу ревизије разлику у финансирању треба кориговати у најмањем износу од 14.198.451 КМ, односно утврђена је негативна разлика у финансирању.

6.1.6. Извјештај о извршењу по рачуноводственим фондовима

Град је у обрасцу ПИФ исказао укупне приходе у износу од 166.641.421 КМ, примитке у износу од 31.626.889 КМ, расходе у износу од 144.905.288 КМ и издатке у износу од 53.489.193 КМ.

Укупни приходи исказани су на фонду 01 у износу од 162.358.301 КМ, фонду 02 у износу од 1.124.323 КМ, фонду 03 у износу од 3.220.383 КМ и фонду 05 у износу од 19.100 КМ).

Укупни примици исказани су на фонду 01 (25.339.520 КМ), фонду 02 (1.286.273 КМ), фонду 03 (1.096 КМ) и фонду 05 (5.000.000 КМ).

Укупни расходи исказани на фонду 01 у износу од 142.289.366 КМ, фонду 02 у износу од 674.099 КМ и фонду 03 у износу од 2.022.509 КМ.

Укупни издаци исказани су на фонду 01 у износу од 45.549.194 КМ, фонду 02 у износу од 1.488.997 КМ, фонду 03 у износу од 1.431.925 КМ и фонду 05 у износу од 5.019.100 КМ. На приходима и расходима извршена је елиминација у износу од 80.686 КМ, а на примцима и издацима у износу од 23 КМ.

Налази ревизије у вези прихода, примитака, расхода и издатака на фондовима 02, 03 и 05 наведени су у претходним тачкама извјештаја.

Према налазу ревизије разлику у финансирању на фонду 01 треба кориговати у најмањем износу од 14.183.530 КМ, односно утврђена је у најмањем негативном износу од 12.009.705 КМ, а разлика у финансирању фонду 02 је више исказана за 15.371 КМ и то на основу неисказаних расхода и издатака на фонду 01 (20.614.791 КМ) и расхода на фонду 02 (15.371 КМ) и неисказаних примитака од задужења и трансфера од ентитета на фонду 01 усљед погрешне фондовске класификације (6.431.261 КМ), што је наведено под тачком 6.1. извјештаја.

6.2. Биланс успјеха

6.2.1. Приходи

Укупни приходи исказани су у износу од 199.977.544 КМ, а чине их порески приходи (102.688.338 КМ), непорески приходи (48.675.827 КМ), грантови (4.650.764 КМ), приходи обрачунског карактера (33.336.123 КМ) и трансфери (10.626.492 КМ). По налазу ревизије приходи у билансу успјеха мање су исказани за износ од 12.612.211 КМ, јер су прецијењени обрачунски приходи (12.075.178 КМ) и приходи од пружања услуга (537.033 КМ), што је наведено под тачком 6.1.1.1., 6.2.1.2. и 6.3.1.1. извјештаја.

6.2.1.1. Приходи (осим обрачунских)

Порески приходи односе се на приходе од пореза на лична примања и приходе од самосталних дјелатности (22.416.982 КМ), пореза на имовину (8.613.423 КМ), пореза на промет (1.780 КМ), од индиректних пореза (66.452.305 КМ) и остале пореске приходе (5.203.839 КМ).

Непорески приходи односе се на приходе од финансијске и нефинансијске имовине и позитивних курсних разлика (8.941.603 КМ), приходе од накнада, такси и пружања јавних услуга (36.366.030 КМ), новчане казне (958.316 КМ), приходе од финансијске и нефинансијске имовине и трансакција размјене унутар или између јединица власти (151.820 КМ) и остале непореске приходе (2.258.058 КМ).

Приходи од пружања јавних услуга Центра за развој пољопривреде и села прецијењени су у износу од 537.033 КМ, што је образложено под тачком 6.1.1.1., 6.1.1.2 и 6.2.1.2. извјештаја.

Грантови се односе на грантове из земље (154.493 КМ) и из иностранства (4.496.271 КМ).

Трансфери се односе на трансфере између различитих јединица власти, а највећим дијелом на трансфере од ентитета (10.555.290 КМ).

6.2.1.2. Приходи обрачунског карактера

Приходи обрачунског карактера исказани су у износу од 33.336.123 КМ и највећим дијелом односе се на приходе обрачунског карактера по основу реализације залиха (980.728 КМ), од усклађивања вриједности (3.332.709 КМ), добитке од продаје имовине (321.416 КМ), помоћи у натури (1.961.716 КМ), остале обрачунске приходе (20.812.478 КМ) и приходе обрачунског карактера по основу односа између или унутар јединица власти (2.324.729 КМ).

Приходи од реализације залиха довршених учинака потцијењени су у износу од 440.344 КМ и добици и губици од продаје у нето износу од 96.689 КМ, што је наведено под тачком 6.1.1.1. извјештаја.

Приходи од усклађивања вриједности имовине највећим дијелом односе се на наплаћена спорна пореска потраживања Града евидентирана у складу са Извјештајем из јединствене евиденције о пријављеним и наплаћеним порезима за период 01.01.-31.12.2023. године (2.466.699 КМ) и на наплаћена спорна потраживања по основу комуналне накнаде, закупа пословних простора и гаража (706.667 КМ).

Добици од продаје имовине у највећем износу односе се на добитке од продаје пословног простора у власништву Града (227.657 КМ).

Помоћи у натури односе се највећим дијелом на донацију умјетничких дјела-слике (1.067.900 КМ).

Остали обрачунски приходи највећим дијелом односе се на приходе од ванредних догађаја (20.401.641 КМ) и исти су прецијењени у износу од 12.411.958 КМ, јер је у оквиру нефинансијске имовине извршено признавање уложених средстава датих путем капиталног и текућег гранта Тениском савезу Републике Српске за изградњу тениске дворане, што је наведено под тачком 6.3.1.2. извјештаја.

Приходи обрачунског карактера по основу односа између или унутар јединица власти највећим дијелом односе се на признавање имовине која је стечена без накнаде

(750.000 КМ објекти и 897.678 КМ земљиште). Републичка дирекција за обнову и изградњу уступила је Граду земљиште по Одлуци Владе Републике Српске о расподјели неперспективних локација на територији Града Бања Лука („Службени гласник Републике Српске“ број 111/22, 43/23) и Уговора и Анекса Уговора о преносу права својине (од 15.11.2022. године и 01.06.2023. године).

6.2.2. Расходи

Расходи у Билансу успјеха исказани су у износу од 197.257.436 КМ, а чине их расходи фонда (у ПИФ-у) у износу од 144.905.288 КМ и расходи обрачунског карактера у износу од 52.352.148 КМ.

Укупни расходи у билансу успјеха исказани су у износу од 197.257.436 КМ, а чине их текући расходи (143.645.362 КМ), расходи обрачунског карактера и трансфери између и унутар јединица власти (1.259.926 КМ).

6.2.2.1. Расходи (осим обрачунских)

Расходе (осим обрачунских) чине текући расходи (143.645.362 КМ), расходи обрачунског карактера и трансфери између и унутар јединица власти (1.259.926 КМ), а који су образложени у тачки 6.1.2.1. извјештаја.

6.2.2.2. Расходи обрачунског карактера

Расходи обрачунског карактера су исказани по основу набавне вриједности реализованих залиха (1.855.490 КМ), амортизације (31.138.487 КМ), усклађивања вриједности имовине (9.936.252 КМ), губитака од продаје имовине (140.914 КМ), осталих расхода обрачунског карактера (8.020.682 КМ) и расхода обрачунског карактера по основу односа са другим јединицама власти (388.020 КМ).

Расходи амортизације односе се на расходе по основу амортизације зграда и грађевинских објеката (27.596.568 КМ), постројења и опреме (2.614.769 КМ), инвестиционе имовине (548.561 КМ), нематеријалне имовине (355.128 КМ), улагања на туђим некретнинама (23.227 КМ) исказане код Градске управе и расходе амортизације исказане код буџетских корисника у износу од 1.930.602 КМ.

Расходи од усклађивања вриједности највећим дијелом (3.068.598 КМ) односе се на пренос са редовних на спорна потраживања, а према подацима из Извјештаја Пореске управе Републике Српске о пријављеним и уплаћеним порезима за период 01.01.-31.12.2023. године, пренос са редовних на спорна потраживања по основу закупа пословних простора и гаража (190.096 КМ), за комуналну накнаду (2.331.981 КМ) и за дате гаранције (2.957.069 КМ).

Исказани остали расходи обрачунског карактера највећим дијелом односе се на текуће расходе који су исказани на обрачунским расходима (7.247.482 КМ). У вези напријед наведеног, остали расходи обрачунског карактера прецијењени су у износу од 7.247.482 КМ, а потцијењени су текући расходи који се односе на расходе за лична примања (39.681 КМ), расходе по основу коришћења роба и услуга (5.415.450 КМ), грантове (11.200 КМ), дознаке (1.581.602 КМ), расходе финансирања (26.348 КМ), расходе по основу судских рјешења (23.850 КМ) и трансфере (149.351 КМ), што није у складу са чланом 91., 92., 93., 95., 96., 98., 99., 100. и 102. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике, јер исти представљају текуће расходе и трансфере који захтијевају одлив новчаних средстава и не представљају расходе обрачунског карактера.

Препоручује се градоначелнику да обезбиједи да се буџетски расходи исказују у складу са чланом 91., 92., 93., 95., 96., 98., 99., 100. и 102. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике.

6.2.3. Финансијски резултат

У Билансу успјеха као разлика прихода (199.977.544 КМ) и расхода (197.257.436 КМ) исказан је финансијски резултат у износу од 2.720.108 КМ. Према налазу ревизије финансијски резултат прецијењен је у износу од 12.612.211 КМ (тачка 6.2.1.2. и 6.3.1.2. извјештаја).

6.3. Биланс стања

6.3.1. Актива

На дан 31.12.2023. године исказана је пословна актива у износу од 1.707.379.277 КМ бруто вриједности, 735.989.291 КМ исправке вриједности и 971.389.986 КМ нето вриједности, а чине је текућа и стална имовина. Према налазу ревизије текућа имовина прецијењена је у износу од 200.253 КМ, а стална имовина у износу од 15.561.958 КМ, што је наведено под тачкама 6.3.1.1. и 6.3.1.2. извјештаја.

6.3.1.1. Текућа имовина

Текућа имовина исказана је у износу од 178.490.986 КМ бруто вриједности, 125.960.557 КМ исправке вриједности и 52.530.429 КМ нето вриједности, а односи се на краткорочну финансијску имовину и нефинансијску имовину у текућим средствима.

Краткорочна финансијска имовина и разграничења исказана је у износу од 175.111.953 КМ бруто вриједности, 125.943.806 КМ исправке вриједности и 49.168.147 КМ нето вриједности. Односи се на готовину и готовинске еквиваленте (23.098.433 КМ), краткорочна потраживања (20.448.252 КМ), пласмане (702.942 КМ), краткорочна разграничења (2.717.794 КМ) и краткорочну финансијску имовину и разграничења између или унутар јединица власти (2.200.726 КМ).

Готовина и готовински еквиваленти односе се на средства на банковним рачунима. Краткорочни пласмани највећим дијелом односе се на дату позајмицу друштву ЗИБЛ а.д. Бања Лука по Одлукама Скуштине Града о одобравању зајма и измјени и допуни Одлуке као и Уговору од 30.12.2022. године и Анексу Уговора од 16.04.2024. године. Зајам је пласиран у сврху превазилажења пословне кризе са 1% камате и роком отплате од 12 мјесеци једнократно. Анексом Уговора продужен је рок отплате за 12 мјесеци.

Краткорочна потраживања су исказана у износу од 143.181.338 КМ бруто вриједности, 122.733.086 КМ исправке вриједности и 20.448.252 КМ нето вриједности, а односе се у највећем износу на потраживања по основу продаје и извршених услуга (820.540 КМ), за камате и друге приходе (240.498 КМ), потраживања од запослених (2.771 КМ), за ненаплаћене порезе, доприносе и непореске приходе (9.365.414 КМ), за порезе, доприносе и непореске приходе за које је продужен рок плаћања, а доспјевају на наплату до године дана (2.394.563 КМ), потраживања по основу пореза на додату вриједност (1.198.446 КМ) и остала краткорочна потраживања (6.425.308 КМ).

Потраживања по основу продаје и извршених услуга односе се највећим дијелом на потраживања Градске управе по основу закупа пословних простора и гаража (211.690 КМ), простора под посебним условима (38.451 КМ), кабловске канализације (128.598 КМ), стамбених једница (8.149 КМ), земљишта (12.773 КМ), као и на потраживања за боравак дјеце у предшколским установама (55.551 КМ) и друга.

Спорна потраживања по основу продаје у земљи у износу од 9.060.595 КМ највећим дијелом односе се на спорна потраживања по основу закупа пословних простора и гаража у износу од 6.688.968 КМ, закупа под посебним условима у износу од 18.985 КМ и кабловске канализације у износу од 13.193 КМ. Градска управа успоставила је аналитичку евиденцију спорних потраживања по основу закупа пословних простора и гаража из периода до 31.12.2016. године према члану 12. став 5) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске и члану 27. Закона о трезору.

Потраживања за ненаплаћене порезе, доприносе и непореске приходе односе се на потраживања по основу пореских и непореских прихода, а према Извјештају из јединствене евиденције о пријављеним и уплаћеним порезима за период 01.01.-31.12.2023. године исказан је износ од 2.042.600 КМ.

Спорна потраживања за ненаплаћене порезе, доприносе и непореске приходе исказана су према Извјештају из јединствене евиденције о пријављеним и уплаћеним порезима за период 01.01.-31.12.2023. године у износу од 15.509.487 КМ.

Потраживања за порезе, доприносе и непореске приходе за које је продужен рок плаћања, а доспијевају на наплату у року до годину дана према Извјештају Пореске управе о пријављеним и уплаћеним порезима за период 01.01.-31.12.2023. године, исказана су у износу од 1.257.069 КМ.

Исказана остала краткорочна потраживања односе се на потраживања за судске пресуде (508.211 КМ), за отплате кредита у којима је Град био гарант (3.624.392 КМ), за накнаду за располагање водоводно и вреловодном инфраструктуром (1.377.425 КМ) и на потраживање Центра за развој пољопривреде и села према Водовод а.д. Бања Лука у износу од 620.110 КМ (за плаћене индиректне порезе по рјешењима Управе за индиректно опорезивање).

Меморандумом о разумијевању између Града Бања Лука, Водовод а.д. Бања Лука, и Центра за развој пољопривреде и села регулисано је потраживање Центра за развој пољопривреде и села по основу плаћеног ПДВ-а за коришћење водоводне инфраструктуре према Записнику о контроли Управе за индиректно опорезивање, а на основу којег је у 2022. години Центар предузећу Водовод а.д. Бања Лука испоставио фактуре у укупном износу од 719.857 КМ за износ плаћеног ПДВ-а. До 31.12.2023. године наплаћено је 300.000 КМ. Према Меморандуму о разумијевању и Анексом Меморандума, као и изводу отворених ставки стање потраживања на 31.12.2023. износи 419.857 КМ.

На основу претходно наведеног, остала краткорочна потраживања и обрачунски приходи прецијењени су у износу од 200.253 КМ, јер у пословним евиденцијама Центра за развој пољопривреде и села није извршено затварање наплаћених потраживања од предузећа Водовод а.д. Бања Лука, што није у складу са чланом 72. став 2) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Нефинансијска имовина у текућим средствима исказана је у износу од 3.379.033 КМ бруто вриједности, 16.751 КМ исправке вриједности и 3.362.282 КМ нето вриједности и највећим дијелом односи се на залихе материјала, учинака и роба (2.853.351 КМ).

Залихе материјала, учинака и роба односе се на залихе материјала (1.629.852 КМ), залихе недовршених учинака (753.446 КМ), залихе довршених учинака (326.482 КМ) и залихе робе (143.571 КМ).

Залихе материјала односе се на залихе материјала исказане у Градској управи (1.374.845 КМ), Центру за развој пољопривреде и села (239.070 КМ), ЈУ Спортски центар „Борик“ (3.738 КМ) као и код других буџетских корисника Града.

Залихе недовршених учинака највећим дијелом односе на вриједност залиха недовршених учинака у Центру за развој пољопривреде и села (739.690 КМ).

Залихе довршених учинака највећим дијелом односе се на исказану вриједност залиха полупроизвода (житарице, сијено, сјенажа, слама, стајско ђубриво) и готових производа (мед и млијеко) у Центру за развој пољопривреде и села (321.347 КМ). Продаја залиха довршених учинака у Центру за развој пољопривреде и села није вршена у складу са прописаним рачуноводственим политикама, што је наведено под тачком 6.1.1.1. и 6.1.1.2. извјештаја.

Залихе робе односе се на залихе робе у малопродаји (малопродајне објекте „Крајишка кућа“ и „Херцеговачка кућа“) у Центру за развој пољопривреде и села (120.838 КМ), залихе робе у ресторану у оквиру ЈУ СЦ „Борик“ (12.398 КМ) и друге.

Препоручује се директору Центра за развој пољопривреде и села да обезбиди да се евидентирање по основу наплате потраживања врши према члану 72. став 2) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

6.3.1.2. Стална имовина

Стална имовина односи се на дугорочну финансијску имовину и разграничења и нефинансијску имовину у сталним средствима.

Дугорочна финансијска имовина и разграничења исказана су у износу од 142.100.867 КМ и односе се у највећем износу на акције и учешћа у капиталу (101.176.956 КМ), дугорочна потраживања (39.796.870 КМ) и дугорочну финансијску имовину и разграничења из трансакција са другим јединицама власти (880.080 КМ).

Акције и учешћа у капиталу односе се на исказане оснивачке улоге (97.857.242 КМ) у ЈП „ДЕП-ОТ“ Бања Лука у износу од 1.663.814 КМ, ЈП „Аquaпа“ Бања Лука у износу од 23.090.317 КМ, Заводу за изградњу а.д. Бања Лука у износу од 1.384.784 КМ, Топлана д.о.о. Бања Лука у износу од 29.648.609 КМ, Водовод а.д Бања Лука у износу од 23.255.365 КМ, Чистоћа а.д Бања Лука у износу од 2.881.216 КМ, Градско гробље а.д. Бања Лука у износу од 257.972 КМ и „Еко топлане“ д.о.о. Бања Лука у износу од 15.675.164 КМ и додату вриједност капиталу контролисаних ентитета (3.319.714 КМ). Град није исказао учешће у капиталу по основу оснивачког улога у ЈЗУ Дом здравља Бања Лука у износу од 1.576.990 КМ, што није у складу са чланом 61. став 4) Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике и чланом 78. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике. На основу напријед наведеног, Град није извршио ни консолидацију приликом сачињавања Консолидованог финансијског извјештаја за 2023. годину, што је наведено под тачком 6. извјештаја. С обзиром да је Град дана 10.06.2024. године доставио налог за евидентирање оснивачког улога ЈЗУ Дом здравља Бања Лука није дата препорука у вези исказивања истог.

Дугорочна потраживања односе се на потраживања за порезе, доприносе и непореске приходе за које је продужен рок плаћања, а која су исказана на основу Извјештаја из о пријављеним и уплаћеним порезима за период од 01.01-31.12.2023. године, потраживања за постављање рекламних медија (1.050.000 КМ), за комуналну накнаду (1.109.022 КМ), коришћење јавних површина (149.239 КМ) и друга.

Нефинансијска имовина у сталним средствима исказана је у бруто износу од 1.386.787.424 КМ, исправке вриједности 610.028.734 КМ и нето вриједности од 776.758.690 КМ. Нето вриједност нефинансијске имовине чине произведена стална имовина (463.334.561 КМ), драгоцјености (1.893.385 КМ), непроизведена стална имовина (255.930.779 КМ), нефинансијска имовина у сталним средствима у припреми (54.596.561 КМ) и улагања на туђим некретнинама (1.003.404 КМ). У односу на претходну годину нето вриједност нефинансијске имовине повећана је у износу од 29.792.065 КМ, а највећим дијелом односи се на настале промјене у оквиру имовине исказане у Градској управи (29.750.832 КМ) по основу повећања имовине (33.210.308 КМ) усљед активирања имовине са имовине у припреми и набавки имовине, започетих инвестиција у току у 2023. години (50.201.628 КМ), смањења инвестиција у току по основу активирања (23.681.800 КМ) и умањења по основу расхоровања опреме (673.812 КМ), обрачунате амортизације (29.198.453 КМ) и преноса имовине на имовину намијењену продаји (107.039 КМ).

Произведена стална имовина односи се на зграде и објекте (417.724.562 КМ), постројења и опрему (10.958.327 КМ), биолошку имовину (11.843.334 КМ), инвестициону имовину (21.990.507 КМ) и нематеријално произведену имовину (817.831 КМ).

Зграде и објекти односе се највећим дијелом на стамбене објекте и јединице (10.249.448 KM), пословне објекте и просторе (73.465.186 KM), саобраћајне објекте (164.132.419 KM) и остале објекте (132.679.591 KM) исказане у оквиру Градске управе као и на пословне објекте и просторе Центра за предшколско васпитање и образовање (8.670.613 KM), ЈУ СЦ „Борик“ (4.476.200 KM), ЈУ Центар за социјални рад (2.524.797KM), ЈУ Бански двор (3.300.768 KM) и Центра за развој пољопривреде и села (3.119.299 KM).

Пословни објекти и простори Градске управе чине објекти мјесних заједница и административног дијела градске управе (37.403.098 KM), вртићи и школске установе (10.702.232 KM), јавна склоништа и гараже (786.377 KM), амбуланте породичне медицине (5.894.184 KM), спортски објекти „Градски стадион“ и спортско рекреативни објекти и терени (8.780.037 KM), објекти Пословне зоне Рамићи (2.125.886 KM) и остали пословни објекти.

Саобраћајне објекте Градске управе чине градске улице (38.947.850 KM), локални путеви (52.902.119 KM) и некатегорисани путеви (24.662.969 KM), паркинг простори (3.768.373 KM), мостови (26.886.326 KM) и други.

Остале објекте чине инфраструктурна средства (водоводи и канализација) (106.325.601 KM) и други саобраћајни објекти и расвјета, трафостанице, насипи (4.579.800 KM), спортско-рекреативни терени (Градски базен 7.548.783 KM, дјечија игралишта 2.148.595 KM) и друго.

Постројења и опрема у највећем износу односе се на превозна средства (1.706.434 KM), специјалну опрему (1.960.525 KM), комуникациону (928.359 KM), канцеларијску (562.545 KM) те на остала постројења и опрему.

Биолошка имовина односи се на вишегодишње биљке и засаде (11.094.279 KM), основно стадо (722.079 KM), воћњаке (25.571 KM) и другу биолошку имовину.

Центар за развој пољопривреде и села успоставио је материјално-складишну евиденцију залиха млијека, меда, житарица као и евиденцију о повећању и смањењу вриједности основног стада (прираст, промјена категорије, продаја и угинуће) и исте евидентирао у складу са одредбама MPC JC 12 - Залихе и MPC JC 27 - Пољопривреда. Међутим, Центар за развој пољопривреде и села је приликом продаје залиха и биолошке имовине прецијенио властите приходе, јер није вршио евидентирања обрачунских прихода и примитака, што је наведено под тачком 6.1.1.1. извјештаја.

Инвестициона имовина односи се највећим дијелом на гараже, склоништа, пословне зграде и објекте под закупом (11.027.078 KM), објекте који нису под закупом (1.712.183 KM) и јавне гараже (5.130.817 KM). Вриједност инвестиционе имовине је у 2023. години увећана у износу од 921.848 KM по основу улагања и активирања имовине и умањена по основу расхоровања у износу од 266.295 KM (објекат Крајишка кућа) и продаје у износу од 44.430 KM.

Непроизведена стална имовина у највећем износу односи се на земљиште.

Земљиште је исказано у износу од 252.060.215 KM и највећим дијелом односи се на градско грађевинско земљиште (249.807.904 KM).

У току 2023. године на основу сагласности Скупштине Града (од 11.07.2024. и 04.09.2023. и 06.09.2023. године), извршена је продаја земљишта у износу од 1.449.000 KM, по основу уговора од 04.09.2023. године са City mall д.о.о. Бања Лука као и замјена земљишта уз доплату (земљиште Града површине 5.003 м² и вриједности 4.127.475 KM замијењено је за земљиште површине 2.847 м² и вриједности 3.985.800 KM, уз доплату разлике у цијени) по основу уговора од 17.10.2023. године са Sinema Tower д.о.о. Бања Лука.

Републичка дирекција за обнову и изградњу уступила је Граду земљиште вриједности 897.678 KM што је наведено и под тачком 6.2.1.2. извјештаја.

Земљиште је у 2023. години стечено и по основу уговора о финансирању опремања градског грађевинског земљишта у износу од 2.914.919 KM (по основу 28 уговора).

Нефинансијска имовина у сталним средствима у припреми исказана у износу од 54.596.561 КМ највећим дијелом односи се на зграде и објекте у припреми (51.853.342 КМ), постројења и опрему (129.608 КМ) и нематеријалну имовину у припреми (2.055.868 КМ) и осталу имовину у припреми, а исказану у оквиру евиденција Градске управе.

Исказана имовина у припреми највећим дијелом односи се на пројекат изградње централног споменика погинулим борцима Одбрамбено-отаџбинског рата (1.403.602 КМ), изградње видиковца на Бањ брду (343.189 КМ), изградње и уређења јавног купалишта у Српским Топлицама (471.096 КМ), уређења спортско рекреативне површине на обали ријеке Врбас од Градског до Зеленог моста (705.603 КМ), изградња новог градског парка - прва фаза (372.962 КМ), санације и реконструкције објекта "Куће Милановића" (2.499.667 КМ), реконструкције Улице Александра Првог Карађорђевића у Мотикама (2.385.930 КМ), изградње моста у Доцу- извођење радова на измјени режима одвијања саобраћаја (1.527.028 КМ), реконструкције саобраћајнице у улицама Пут српских бранилаца и 16. НОУ бригаде (484.156 КМ), извођења радова на реконструкцији Гајеве улице у оквиру пројекта интегрисаног саобраћаја (627.402 КМ), изградње тениске дворане (15.561.958 КМ) и друге пројекте. У току 2023. године извршено је активирање нефинансијске имовине у износу од 23.681.800 КМ (објеката, опреме, инвестиционе имовине и друге нефинансијске имовине).

Нефинансијска имовина у сталним средствима у припреми прецијењена је у износу од 15.561.958 КМ, јер су на осталим објектима у припреми исказани дати капитални и текући грантови Тениском савезу Републике Српске за изградњу тениске дворане у 2022. и 2023. години, што је образложено под тачком 6.1.2.1. извјештаја.

Улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми исказана у нето у износу од 427.266 КМ односе се на улагања Центра за развој пољопривреде и села у РЕЦ Мањача-Језеро (у земљиште и зграде) и то за изградњу смјештаја за привремено одузете и напуштене животиње, радове на прочишћавању језера, изградњу концертног центра, адаптацију и реконструкцију централног складишта у улици Браће Мажар и мајке Марије 15, за извођење радова за изградњу такмичарских рибарских мјеста на РЕЦ "Мањача" језеро.

6.3.2. Пасива

На дан 31.12.2023. године исказана је пословна пасива у износу од 971.389.986 КМ, а чине је обавезе и разграничења и властити извори. Укупна пасива прецијењена је по налазу ревизије у износу од 15.762.211 КМ.

6.3.2.1. Обавезе и разграничења

Обавезе и разграничења исказани су у износу од 137.299.938 КМ, а чине их краткорочне обавезе и разграничења и дугорочне обавезе и разграничења.

Краткорочне обавезе и разграничења исказане су у износу од 54.243.309 КМ, а односе се на краткорочне финансијске обавезе (12.364.968 КМ), обавезе за лична примања запослених (4.206.083 КМ), обавезе из пословања (25.135.819 КМ), обавезе за расходе финансирања и друге финансијске трошкове (95.338 КМ), обавезе за субвенције, грантове и дознаке на име социјалне заштите (7.026.756 КМ), краткорочна резервисања и разграничења (4.711.996 КМ), остале краткорочне обавезе (157.516 КМ) и краткорочне обавезе и разграничења из трансакција између или унутар јединица власти (544.833 КМ).

Краткорочне финансијске обавезе односе се на краткорочне обавезе по основу ХОВ (2.191.307 КМ) и обавезе по дугорочним зајмовима који доспијевају на наплату до годину дана (10.173.661 КМ).

Краткорочне обавезе по основу хартија од вриједности односе се на обавезе по основу ХОВ које доспијевају до годину дана и то по основу треће емисије обвезница

у износу од 1.237.081 КМ и по основу друге емисије у износу од 954.225 КМ. У 2023. измирене су обавезе које доспијевају са 31.12.2023. године у износу од 2.101.503 КМ (за двије емисије).

Обавезе по дугорочним зајмовима које доспијевају на наплату до годину дана односе се на обавезе по основу кредита са Конзорцијем банака (UnicreditBank а.д. Бањалука, НЛБ банка а.д. Бањалука и Комерцијална банка а.д. Бањалука) у износу од 5.816.988 КМ, по основу кредита Raiffesien bank д.д. у износу од 616.886 КМ, по основу кредита ЕБРД за финансирање новог постројења за испоруку топлотне енергије у износу од 1.360.443 КМ, по основу кредита ЕБРД за финансирање пројекта „Вода 1“ у износу од 939.472 КМ и по основу кредита ЕБРД за финансирање пројекта „Вода 2“ у износу од 1.493.871 КМ.

Краткорочне обавезе и разграничења из трансакција са другим јединицама власти односе се у највећем износу на обавезе по дугорочним кредитима примљеним од ентитета које доспијевају до године дана (236.251 КМ), обавезе по записницима Пореске управе, обавезе према републичким буџетским корисницима за набавку роба и услуга као и обавезе по дугорочним ино-кредитима примљеним од ентитета које доспијевају у 2024. години (51.079 КМ по кредиту Свјетске банке за пројекат јавне расвјете, 51.471 КМ по кредиту Свјетске банке-пројекат пут Кола-Конотари-Зеленци, 109.448 КМ по кредиту Свјетске банке-пројекат хитног опоравка од поплава, 24.253 КМ по кредиту Свјетске банке-пројекат набавке опреме за транспорт чврстог отпада).

Обавезе за лична примања запослених највећим дијелом односе се на обавезе за бруто плате запослених и бруто накнаде плата запослених у Градској управи (1.995.117 КМ) и бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених у Градској управи по основу рада, отпремнина и једнократних помоћи (277.727 КМ) за децембар 2023. године.

Обавезе из пословања односе се на обавезе из пословања у земљи (25.133.415 КМ) и у иностранству (2.404 КМ). Обавезе из пословања у земљи највећим дијелом чине обавезе за набавку робе и услуга у земљи (7.926.653 КМ), за набавку сталне имовине у земљи (6.964.924 КМ), према физичким лицима у земљи (544.838 КМ), по судским рјешењима у земљи (18.898 КМ), за примљене депозите и кауције у земљи (8.472.738 КМ), за примљене авансе у земљи (505.175 КМ) и друге.

Обавезе за субвенције, грантове и дознаке на име социјалне заштите се односе на обавезе за субвенције (1.194.559 КМ), обавезе за грантове (1.053.661 КМ) и обавезе за дознаке на име социјалне заштите које се исплаћују из буџета Републике, општина и градова (4.778.536 КМ).

Обавезе за субвенције у износу од 1.187.572 КМ односе се на обавезе Центра за развој пољопривреде и села за субвенције пољопривредницима.

Обавезе за грантове највећим дијелом односе се на обавезе према ЈЗУ Дом здравља Бања Лука за додијељене грантове (456.400 КМ).

Обавезе за дознаке на име социјалне заштите које се исплаћују из буџета Републике, општина и градова највећим дијелом односе се на обавезе исказане у ЈУ Центар за социјални рад Бања Лука (3.244.313 КМ) и обавезе за дозначене бесплатне уџбенике ученицима основних школа према ЈП Завод за уџбенике и наставна средства Источно Сарајево у износу од 951.514 КМ.

Град је до рока за састављање финансијских извјештаја измирио обавезе из 2023. године у износу од 14.196.516 КМ.

Дугорочне обавезе и разграничења исказане су у износу од 83.056.629 КМ, а односе се на дугорочне финансијске обавезе (78.805.266 КМ), дугорочна резервисања и разграничења (1.038.639 КМ) и дугорочне обавезе и разграничења из трансакција са другим јединицама власти (3.013.392 КМ) и остале (199.332 КМ).

Дугорочне финансијске обавезе односе се на дугорочне обавезе по основу хартија од вриједности (8.646.387 КМ) и дугорочне обавезе по зајмовима (70.158.879 КМ).

Дугорочне обавезе по основу хартија од вриједности односе се на исказано стање дуга по неотплаћеној главници по основу друге емисије обвезница Града у износу од 493.275 КМ и неотплаћену главницу дуга по основу треће емисије обвезница у износу од 8.153.112 КМ.

Дугорочне обавезе по зајмовима чине исказана стања по основу неотплаћене главнице по основу кредита из уговора са Конзорцијем банака (Unicredit Bank а.д. Бања Лука, НЛБ банка а.д. Бања Лука и Комерцијална банка а.д. Бања Лука) у износу од 31.799.450 КМ, по основу дугорочних задужења у току 2023. године у износу од 17.983.649 КМ (Raiffesien bank 4.233.783 КМ и Нова банка и Атос банка Бања Лука 13.749.866 КМ) и по основу зајмова примљених из иностранства (20.375.780 КМ) за финансирање постројења за испоруку топлотне енергије (10.203.321 КМ), за пројекат Вода 1 (4.227.625 КМ) и Вода 2 (5.944.834 КМ).

У току 2023. године Град је према Одлуци Скупштине Града о кредитном задужењу Града закључио уговор о дугорочном задужењу у износу од 5.000.000 КМ, са намјеном докапитализације ЈП Аквана д.о.о. Бања Лука. Истим је уговорена обавеза достављања документације о намјенском коришћењу средстава и рок отплате од 84 мјесеца.

Такође, у току 2023. године на основу Одлуке Скупштине Града о кредитном задужењу за финансирање капиталних инвестиција, Град је закључио уговор о дугорочном синдицираном кредиту са намјеном финансирања капиталних инвестиција за 12 пројеката у износу од 25.000.000 КМ којим је уговорена обавеза достављања документације о намјенском коришћењу средстава прије повлачења средстава, рок отплате од 120 мјесеци и грејс период од 24 мјесеца.

Кредитна средства за пројекат Изградња додатних парковских садржаја у парку Младен Стојановић, Петар Кочић и друго средства утрошена су за изградњу новог градског парка-фаза 1, што није у складу са Одлуком о кредитном задужењу Града Бања Лука за финансирање капиталних инвестиција и чланом 69. Закона о задуживању, дугу и гаранцијама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 71/12, 52/14, 114/17, 131/20, 28/21, 90/21), којим је прописано да се кредитна средства могу искористити само за намјене за које су одобрена, а изузетно, скупштина јединице локалне самоуправе може промијенити намјену задужења уз сагласност кредитора и Министарства финансија.

До 31.12.2023. године повучено је укупно 18.749.865 КМ по основу оба кредита.

Дугорочне обавезе и разграничења из трансакција са другим јединицама власти односе се на дугорочне обавезе по основу зајмова примљених од ентитета (кредит Свјетске банке за пројекат јавне расвјете 153.239 КМ, кредит Свјетске банке-пројекат хитног опоравка од поплава 2.714.633 КМ и кредит Свјетске банке-пројекат набавке опреме за транспорт чврстог отпада 145.520 КМ).

Препоручује се градоначелнику да обезбиједи да се кредитна средства користе за намјене за које су одобрене у складу са чланом 69. Закона о задуживању, дугу и гаранцијама Републике Српске и Одлукама о кредитном задужењу.

6.3.2.2. Властити извори средстава

Властити извори средстава исказани су у износу од 834.090.048 КМ, а чине их трајни извори средстава (275.519.567 КМ), резерве (5.321.557 КМ) и финансијски резултат (553.248.924 КМ). Финансијски резултат се односи на финансијски резултат ранијих година (550.528.816 КМ) и финансијски резултат текуће године (2.720.108 КМ). Према налазу ревизије властити извори прецијењени су у износу од 15.762.211 КМ, јер је финансијски резултат ранијих година прецијењен у износу од 3.150.000 КМ (6.3.1.2. тачка извјештаја), а финансијски резултат текуће године прецијењен у износу од 12.612.211 КМ (6.2.3. тачка извјештаја).

6.3.3. Ванбилансна евиденција

Позиције ванбилансне активе и пасиве исказане су у износу од по 220.784.112 KM, а односе се највећим дијелом на дате гаранције Града за кредитна задужења и емисију обвезница предузећа Топлана д.о.о. Бања Лука (17.401.667 KM), дате мјенице Града за дугорочно задужење по другој и трећој емисији обвезница (10.837.694 KM), мјенице по краткорочном и дугорочним кредитима Града код комерцијалних банака и дугорочним кредитима примљених од ентитета и ино кредита ЕБРД-а (85.455.924 KM), дате мјенице Града као гаранта за кредитна задужења и емисију обвезница предузећа Топлана д.о.о. Бања Лука (17.401.667 KM), примљене мјенице за кредитна задужења и за емисију обвезница предузећа Топлана д.о.о. Бања Лука (10.747.143 KM), примљене банкарске гаранције од инвеститора по уговорима о финансирању опремања градског грађевинског земљишта (29.887.427 KM), неповучена кредитна средства дугорочних ино кредита ЕБРД-а (13.811.595 KM), процијењену вриједност извршених улагања Центра за развој пољопривреде и села у објекте и инфраструктуру у склопу санације, обнове, реконструкције и адаптације у „РЕЦ Мањача“ (7.500.000 KM) и друго.

6.4. Биланс новчаних токова

У Билансу новчаних токова исказани су приливи готовине из пословних активности (164.179.109 KM), одливи готовине из пословних активности (161.645.668 KM), приливи готовине из инвестиционих активности (3.874.662 KM), одливи готовине из инвестиционих активности (32.061.943 KM), приливи готовине из активности финансирања (20.862.187 KM) и одливи готовине из активности финансирања (13.241.014 KM).

Нето одлив готовине исказан је у износу од од 18.032.667 KM, готовина на почетку обрачуноског периода 41.131.156 KM, позитивне курсне разлике (52 KM) и негативне курсне разлике (108 KM) по основу прерачуна готовине и стање готовине на крају обрачуноског периода у износу од 23.098.433 KM.

6.5. Временска неограниченост пословања

Град Бања Лука није извршио објелодањивања у вези постојања или непостојања значајне неизвјесности у вези са сталношћу пословања. Такође, у Образложењима уз финансијске извјештаје Центра за развој пољопривреде и села, Туристичке организације Бања Лука, ЈУ Центар „Заштити ме“ и ЈУ Центар за образовање и васпитање и рехабилитацију слушања и говора нису објелодањена питања везана за постојање или непостојање значајне неизвјесности у вези са сталношћу пословања, што није у складу са МРС ЈС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграф 38), што је наведено под тачком 6.7. извјештаја.

6.6. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе

Према достављеној писаној информацији за потребе ревизије у току је 45 спорова и то 11 у којима је Град тужитељ и 34 спора у којима је Град тужена страна. Град кроз апликацију која је успостављена у 2021. години води евиденцију о споровима и врши периодична усаглашавања са Правобранилаштом Републике Српске. За потребе сачињавања финансијских извјештаја Одсек за правна питања сачинио је преглед података о судским споровима. Потенцијална дуговања процијењена су у износу од 1.743.900 KM у којим је Град тужена страна. Град није сачинио Напомене уз финансијске извјештаје у којим би између осталог извршио објелодањивања која могу имати утицаја на потенцијалну имовину и обавезе, што није у складу са захтјевима МРС ЈС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграф 140 и 141) и МРС ЈС 19 - Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина (параграф 100 и 105), што је наведено под тачком 6.7. извјештаја.

6.7. Напомене уз финансијске извјештаје

Уз Консолидовани финансијски извјештаји за 2023. годину нису сачињене Напомене за период 01.01 – 31.12.2023. године, које би пружиле неопходне информације о Граду, примијењеним прописима за израду годишњег обрачуна, рачуноводственој основи и примијењеним рачуноводственим политикама и друге информације значајне за разумијевање средстава, обавеза, капитала, прихода, расхода и новчаних токова, околности која могу имати утицаја на потенцијалну имовину и обавезе, што није у складу са захтјевима МРС ЈС 1 - Презентација финансијских извјештаја и одредбама члана 46. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника („Службени гласник Републике Српске“ број 15/17 и 17/22). У току провођења ревизијских активности Град је sukcesивно достављао информације које су требале сачињавати Напомене уз финансијске извјештаје.

Уз финансијске извјештаје за 2023. годину буџетски корисници сачинили су и писана Образложења која пружају неопходне опште податке о корисницима, прописима за израду годишњег обрачуна, рачуноводственој основи и примијењеним рачуноводственим политикама. Међутим, у Образложењима Центра за развој пољопривреде и села, Туристичке организације Бања Лука, ЈУ Центар „Заштити ме“ и ЈУ Центар за образовање и васпитање и рехабилитацију слушања и говора нису објелодањене информације о постојању или непостојању значајне неизвјесности у вези са сталношћу пословања, што није у складу са МРС ЈС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграф 38).

Препоручује се градоначелнику и директору Центра за развој пољопривреде и села, Туристичке организације Бања Лука, ЈУ Центар „Заштити ме“ и ЈУ Центар за образовање и васпитање и рехабилитацију слушања и говора да обезбиједи да се напомене уз финансијске извјештаје сачињавају и информације објелодањују у складу са захтјевима МРС-ЈС 1 - Презентација финансијских извјештаја и члану 46. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника.

Ревизијски тим

Сњежана Саватић
Бањац, с.р.

Сања Вучић, с.р.

Драгана Коцо, с.р.